

नगर कार्यपालिका बैठकबाट स्वीकृत मिति: २०८०/०३/२९

प्रमाणिकरण मिति: २०८०/०३/२९

सहकारी नियमावली, २०८०

इटहरी उपमहानगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

इटहरी, सुनसरी

कोशी प्रदेश, नेपाल

सहकारी नियमावली, २०८०

इटहरी उपमहानगरपालिकाको भैगोलिक क्षेत्रमा सञ्चालित विभिन्न प्रकृतिका सहकारी संस्थाहरु सहकारी मुल्य मान्यता सिद्धान्त बमोजिम संचालन भए नभएको अनुगमन निरिक्षण समेत गर्न आवश्यक महसुस गरी सहकारी ऐन २०७५ को दफा १०५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नगर कार्यपालिकाले देहायका नियमहरु बनाएको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : १) यी नियमहरुको नाम “सहकारी नियमावली, २०८०” रहेको छ ।

२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा :

क) “ऐन” भन्नाले इटहरी उपमहानगरपालिकाको सहकारी ऐन २०७५ सम्भन्नु पर्दछ ।

ख) “कर्जा” भन्नाले चलअचल सम्पत्ति धितो बन्धक वा अन्य आवश्यक सुरक्षण वा जमानत लिइ वा नलिइ सहकारी संस्थाले सदस्यलाई दिएको कर्जाको साँवा(ब्याज र हर्जाना समेत) को रकम सम्भन्नु पर्दछ र सो शब्दले सहकारी संस्थाहरुले छाता संगठनहरु लगायत अन्य बैक वित्तिय संस्थाहरुबाट लिएको ऋण रकम समेतलाई बुझाउँछ ।

ग) “व्यवस्थापक” भन्नाले सहकारी संस्थाको व्यवस्थापक संभन्नु पर्दछ ।

घ) “संस्थागत पुँजी” भन्नाले सहकारी संस्थाको पछिल्लो आर्थिक वर्षको जगेडा कोष र घाटा पूर्ति कोषको रकम सम्भन्नु पर्दछ ।

ङ) “कार्यपालिका” भन्नाले इटहरी उपमहानगरपालिकाको कार्यपालिका लाई संभन्नु पर्दछ ।

च) “समिति” भन्नाले सहकारी संस्थाको सञ्चालक समितिलाई सम्भन्नु पर्दछ ।

छ) “संघिय सहकारी ऐन” भन्नाले नेपाल सरकारको राजपत्रमा प्रकाशित भई कार्यान्वयनमा रहेको सहकारी ऐन २०७४ लाई सम्भन्नु पर्दछ ।

ज) “विभाग” भन्नाले नेपाल सरकारको सहकारी विभाग लाई सम्भन्नु पर्दछ ।

झ) “कार्यालय” भन्नाले इटहरी उपमहानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय सम्भन्नु पर्दछ ।

ञ) “शाखा” भन्नाले इटहरी उपमहानगरपालिका सहकारी शाखालाई सम्भन्नु पर्दछ ।

(ट) “संस्था” भन्नाले इटहरी उपमहानगरपालिकाको नियमन क्षेत्रभित्र रहेका सहकारी संस्था वा संघलाई संभन्नुपर्दछ ।

(ठ) “मापदण्ड” भन्नाले कार्यालयले जारी गरेको सहकारी संस्था दर्ता, सञ्चालन, अनुगमन तथा नियमन सम्बन्धी मापदण्ड संभन्नुपर्दछ ।

परिच्छेद २

संस्था गठन, दर्ता तथा सञ्चालन सम्बन्धि व्यवस्था

३. संस्थाको गठन : १) ऐनको दफा ४ को उपदफा ३ बमोजिम पेशागत संगठनका आधारमा संस्था गठन गर्दा देहायका शर्त बन्देज पूरा भएको हुनुपर्नेछ :

क) प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको पेशागत संगठनका सदस्यहरु मात्र सदस्य हुनुपर्ने ।

ख) संस्थाको कार्यक्षेत्र बढीमा एक स्थानिय तह सम्म हुनुपर्नेछ ।

ग) एक स्थानिय तहमा आफ्नो पेशागत संगठनको एकमात्र प्रारम्भिक संस्था गठन भएको हुनु पर्ने ।

२) संस्था दर्ता गर्दा सम्बन्धित पेशागत सङ्गठनको सिफारिस संलग्न गर्नु पर्नेछ ।

३) पचास जना भन्दा कम कर्मचारी, शिक्षक वा प्राध्यापकहरु कार्यरत रहेको कार्यालयमा संस्था गठन गर्दा त्यस्तो कार्यालयमा कम्तीमा पन्ध्र जनाको स्थायी दरबन्दी स्वीकृत भई कार्यरत हुनु पर्नेछ ।

४) उपनियम ३ बमोजिम विद्यालय, विश्वविद्यालय वा सङ्गठित संस्थाको आधारमा गठन हुने संस्थामा कार्यरत प्राध्यापक, शिक्षक वा कर्मचारीहरु मात्र सदस्य हुन सक्नेछन् ।

५) विद्यालय, विश्वविद्यालय वा सङ्गठित संस्थामा कार्यरत प्राध्यापक, शिक्षक वा कर्मचारीले यस नियम बमोजिम गठन हुने एकै प्रकृतिको कुनै एकमात्र संस्थाको सदस्यता लिन सक्नेछन् ।

६) यस नियम बमोजिम दर्ता भएका संस्थाहरुले देहायका कार्यहरु मात्र गर्न सक्नेछन् ।

क) सदस्यहरुबाट विनियममा तोकिएको सीमासम्म मासिक बचत संकलन गर्ने ।

ख) खण्ड (क) बमोजिम संकलित बचत सदस्यहरुलाई ऋण तथा सापटीको रुपमा परिचालन गर्ने ।

ग) सदस्यहरुको बौद्धिक विकास, कला एवं साहित्यका क्षेत्रमा रचनात्मक कार्य गर्ने

७) यस नियम बमोजिमको संस्था गठन तथा अन्य व्यवस्था कार्यपालिकाबाट स्वीकृतकार्यविधि/ मापदण्ड बमोजिम हुनेछ ।

४. संस्था दर्ता दरखास्तको ढाँचा र पेश गर्नुपर्ने विवरण : १) ऐनको दफा ६ को उपदफा(२) बमोजिमको दर्तागर्ने अधिकारी वा दर्तागर्ने अधिकारी वाट अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष संस्था दर्तागर्नका लागि अनुसूची-१ को ढाँचामा दरखास्त दिनुपर्नेछ ।

२)उपनियम (१) बमोजिम संस्था दर्ताका लागि दरखास्त दिँदा देहायका विवरण समेत संलग्न गर्नुपर्नेछ,

क) प्रारम्भिक भेलाका निर्णयहरु

ख) अनुसूची २ को ढाँचामा संभाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन

ग) अनुसूची-३ को ढाँचामा आवेदकहरुको विवरण फारम

घ) अनुसूची ४ को ढाँचामा व्यवसायिक कार्ययोजना

ङ) अनुसूची ५ को ढाँचामा सदस्यवाट शेयरपुँजी तथा प्रवेश शुल्क वापत सङ्कलित रकमको भरपाई

च) अनुसूची ६ को ढाँचामा तदर्थ सञ्चालक समितिका सदस्यहरुको विवरण

छ) अनुसूची ७ को ढाँचामा स्वघोषणा पत्र,

ज) अनुसूची ८ को ढाँचामा अधिकार प्रत्यायोजन पत्र,

झ) अनुसूची १० को ढाँचामा संस्थाको विनियम २ प्रति

ञ) आवेदकले विभागले तोके बमोजिम कम्तिमा एक दिवसीय पूर्व-सहकारी शिक्षा प्राप्त गरेको प्रमाण पत्र,

ट) आवेदकहरुको नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्र वा राष्ट्रिय परिचय पत्रको प्रतिलिपी

ठ) पेशागत सङ्गठनका आधारमा दर्ता हुने संस्थाको हकमा त्यस्तो पेशागत संगठनको आवद्धताको परिचय पत्रको प्रतिलिपी ,

ड) आवेदकहरु प्रत्येकले संस्थाको कार्ययोजना बमोजिम सेवा उपयोग गर्ने आधार ।

५. बचत तथा ऋण सहकारी संस्था दर्ताको मापदण्ड : १. यस उपमहानगरपालिकामा प्रत्येक वडामा रहेको जनसंख्याको आधारमा प्रत्येक पाँच हजार जनसङ्ख्यामा एउटा संस्था नबढ्ने गरी बचत तथा ऋणको मुख्य कारोवार गर्न सक्ने गरी सहकारी संस्था दर्ता गर्न सकिने छ ।

२) उपनियम (१) बमोजिमको संस्था सङ्ख्या निर्धारण गर्दा वडा भित्र कार्यालय रहेका बचत तथा ऋणकोमुख्य कारोवार गर्ने संस्थाहरुको मात्र आधार लिइनेछ ।

३) उपनियम (१) र (२) बमोजिमको मापदण्ड भन्दा बढी भएका वचत तथा ऋणको मुख्य कारोवार गर्नेसंस्थाहरु तीन वर्ष भित्र नियम ३६ बमोजिम एकिकरण भइ सक्नु पर्नेछ ।

६. **संस्था कार्यक्षेत्र :** (१) ऐनको दफा (१०) को उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिम संस्थाको कार्यक्षेत्र सदस्यको सीप, पेशा र प्रकृति समेतबाट फराकिलो कार्यक्षेत्र आवश्यक पर्ने देखिएमा यस उपमहानगरपालिकाको क्षेत्र सम्म हुनसक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रस्तावित कार्यक्षेत्रको कुनै वडामा संस्थाका आवेदकहरुको बसोबास नभएको भए त्यस्तो वडा कार्यक्षेत्रमा समावेश गरिने छैन ।

(३) ऐनको दफा १० को उपदफा २ बमोजिम कार्यक्षेत्र विस्तार गर्दा देहायका विशेष व्यवसायिक आवश्यकताको आधार लिनु पर्नेछ :-

क) उत्पादनको सङ्कलन, सञ्चय, प्रशोधन सुविधाका दृष्टिले न्युनतम आयतन (भोल्युम) कायम गर्न आवश्यक भएको,

ख) निश्चित भौगोलिक क्षेत्र सम्म उत्पादन क्षेत्र कायम भएको ,

ग) सिँचाई सुविधा, प्राविधिक रेखदेख, रोगव्याधि नियन्त्रणका दृष्टिले उपयुक्त एकाइ कायम गर्नुपर्ने भएको,

घ) सेवाको माग, प्रति एकाई लागत, सञ्चालन खर्च, व्यवस्थापकिय रेखदेख, स्थिर सम्पत्तिको उपयोग समेतबाट कार्यक्षेत्र विस्तार आवश्यक भएको

तर संस्थाको मौजुदा कार्यक्षेत्रमा सदस्यता एवं व्यवसायिक सेवा विस्तारको मनासिव स्तर हासिल नभए सम्म त्यस्तो संस्थाको कार्यक्षेत्र विस्तार गरिने छैन ।

(४) ऐन तथा यस नियमावली बमोजिम संस्थाको कार्यक्षेत्र विस्तार गर्दा देहायको प्रक्रिया पुरा गर्नुपर्नेछ ।

क) मौजुदा कार्यक्षेत्रमा संस्थाको सदस्यता एवं सेवा विस्तारको लेखाजोखा गरिएको

ख) थप गरिने कार्यक्षेत्रमा संस्थाको सेवा माग भएको

ग) ऐनको दफा २३ को उपदफा (१) विपरीत दोहोरो सदस्यता हुने अवस्था नरहेको सुनिश्चित गरिएको,

घ) संस्था लगातार दुई वर्ष अघि देखि नाफामा सञ्चालन भएको,

ङ) विनियम संशोधनको प्रक्रिया पुरा भएको,

च) अन्य व्यहोरा मापदण्डमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

५) ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत सञ्चालनमा रहेका संस्थाहरूको कार्यक्षेत्र कायम गर्ने प्रयोजनको लागि त्यस्ता संस्थाहरूले पेश गर्ने कार्यसञ्चालन प्रतिवेदनमा ऐनको दफा (१०) को उपदफा (७) मा उल्लेखित विवरणहरूको अतिरिक्त देहायका विवरण समेत संलग्न गर्नुपर्नेछ :

क) मौजुदा कार्यक्षेत्रमा संस्थाका शाखा कार्यालय, सेवा केन्द्र वा सम्पर्क केन्द्रगत रुपमा सञ्चालन खर्च, कारोवार र नाफा नोक्सानको विवरण,

ख) मौजुदा कार्यक्षेत्रको वडागत रुपमा सदस्यहरूको नाम, थर, ठेगाना, शेयर र वचतको विवरण ,

ग) मौजुदा कार्यक्षेत्रमा संस्थाले सञ्चालन गरेका उद्योग, लगानी र व्यवसायिक सेवा सुविधाहरूको वडागत विवरण

६) ऐनको दफा १० को उपदफा ३, ५ र ६ को प्रयोजनका लागि सहकारी संस्थाको मौजुदा कार्यक्षेत्र भित्रको वडा भिक्री कार्यक्षेत्र घटाउने निर्देशन दिँदा भिक्रिने कार्यक्षेत्र भरिको गरी जम्मा सदस्य सङ्ख्या पन्ध्र प्रतिशत भन्दा कम सदस्य सङ्ख्या भएको हुनुपर्नेछ ।

७) ऐनको दफा (१०) को उपदफा ३, ५ र ६ बमोजिम सहकारी संस्थाको मौजुदा कार्यक्षेत्र भित्रको वडा भिक्री कार्यक्षेत्र घटाउने निर्देशन दिँदा भिक्रिने कार्यक्षेत्र भरिको गरी पाँच करोड रुपैया वा जम्मा कारोवारको पन्ध्र प्रतिशत जुन घटी हुन्छ सो भन्दा कम व्यवसायिक सेवा सञ्चालन भएको देखिएको हुनुपर्नेछ ।

स्पष्टिकरण : यस उपनियमको प्रयोजनका लागि “कारोवार” भन्नाले सहकारी संस्थाले सञ्चालन गरेको व्यवसायिक क्रियाकलापहरूमा पछिल्लो आर्थिक वर्ष सम्ममा परिचालित वचतको दायित्व र पछिल्लो आर्थिक वर्षको सदस्य तर्फको खरिद वा विक्रि कारोवारको जोड सम्भन्नु पर्दछ ।

७. कार्यक्षेत्र विस्तार सम्बन्धमा : १) साविकमा दर्ता भई सञ्चालनमा रहेका वचत तथा ऋण को मुख्य कारोवार गरिरहेका सहकारी संस्थाहरूले स्विकृति लिएको कार्यक्षेत्रका प्रत्येक वडाहरूमा न्यूनतम १०० जना शेयर सदस्य पुरा भई उद्देश्य अनुसारको सेवा प्रदान गरि आएको भए एक पटकमा तिनवटा वडा सम्म कार्यक्षेत्र थप गर्न स्विकृति दिन सकिने छ ।

२) उपनियम १ बमोजिम संस्थाको कार्यक्षेत्र विस्तार गर्न माग गर्ने प्रयोजनका लागी कार्यक्षेत्र विस्तार हुने वडाका कम्तीमा ३० जना व्यक्तिहरूले सस्थाको सदस्यता प्राप्त गर्नका लागि आवेदन गरेको हुनु पर्नेछ ।

३) उपनियम १ र २ बमोजिम कार्यक्षेत्र विस्तार गर्नका लागि संस्थाको साविकको कार्यक्षेत्र सँग सिमाना जोडिएको वडा सम्म मात्र स्विकृत गर्न सकिनेछ ।

४) उपनियम १ बमोजिम कार्यक्षेत्र विस्तार गर्नका लागि नियम ५को उपनियम ३ बमोजिमको अवस्था भएमा मात्र कार्यक्षेत्र थप गर्न सकिने छ ।

५) वचत तथा ऋणको मुख्य कारोवार गर्ने संस्था बाहेक अन्य संस्थाको हकमा नियम ५ को उपनियम ३ बमोजिम अवस्था भएमा एक पटकमा तिन वटा वडा सम्म कार्यक्षेत्र थप गर्न सकिनेछ ।

६) उपनियम ५ बमोजिम कार्यक्षेत्र थप गर्दा साविक कार्यक्षेत्र रहेका वडा सँग सिमाना जोडिएका वडाहरु मात्र थप गर्न सकिनेछ ।

७) एकपटक कार्यक्षेत्र विस्तार गरिएका संस्थाहरुको दुइवर्ष सम्म कार्यक्षेत्र विस्तार गरिने छैन ।

८) कार्यक्षेत्र विस्तार सम्बन्धि अन्य व्यवस्था कार्यपालिकाकाबाट स्वीकृत मापदण्ड/निर्देशिका बमोजिम हुनेछ ।

८. सेवाकेन्द्र विस्तार सम्बन्धमा : १) वचत तथा ऋणको मुख्य कारोवार गर्ने सहकारी संस्थाको कार्यालय रहेको वडा बाहेकका क्षेत्रमा सेवा केन्द्र विस्तार गर्नुपरेमा सेवा केन्द्र विस्तार गरिने वडामा संस्थाका शेयर सदस्य संख्या कम्तिमा तिन सय भएको हुनुपर्नेछ ।

२) सेवाकेन्द्र विस्तार सम्बन्धि अन्य व्यवस्था कार्यपालिकाकाबाट स्वीकृत मापदण्ड/निर्देशिका बमोजिम हुनेछ ।

९. सहकारी संस्थाको वर्गीकरण : १) संस्थाको कारोवार र प्रकृतिको आधारमा संस्थाको वर्गीकरण देहाय बमोजिम हुनेछ :

क) उत्पादक संस्था : कृषि, दुग्ध, चिया, कफी, उखु, जुनार, सुपारी, जडीबुटी, बीउविजन, मौरीपालन, तरकारी तथा फलफुल, पशुपन्छीपालन र माछापालन विशेषका विषयगत र अगुवाबाली एवम् उत्पादनको योजना समेतका आधारमा अन्य उत्पादनमुलक संस्था ।

ख) उपभोक्ता संस्था : उपभोक्ता भण्डार, विद्युत, सञ्चार र स्वास्थ्य विशेषका विषयगत र प्रथमिक आवश्यकता एवम् सेवाको योजना समेतका आधारमा अन्य उपभोगजन्य संस्था ।

ग) वित्तीय संस्था : वचत तथा ऋणको मुख्य कारोवार गर्ने संस्था ।

घ) श्रमिक संस्था : हस्तकला, खाद्य परिकार, गैर खाद्य औद्योगिक उत्पादन, भोजनालय र श्रम करार विशेषका विषयगत र सीप वा श्रमको विशेषता एवम् स्वरोजगारीको योजना लगायत अन्य श्रममा आधारित संस्था ।

ङ) बहुदेशीय संस्था : उत्पादन, उपभोग, वित्तीय र श्रम वा सीपमा आधारित स्वरोजगारीका सेवा समेत सञ्चालन गर्ने बहुदेशीय संस्था ।

२) उपनियम (१) को खण्ड -क), (ख) र (ग) मा उल्लिखित विषयमा विशिष्टीकरण, आम प्रचलन र अभ्यासको विकासक्रमको आधारमा नेपाल सरकारले राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेका विषयमा इटहरी उपमहानगरपालिकाले समेत राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी थप विषय तोक्न सक्नेछ ।

तर यसमा लेखिएको कुनै कुराले प्रारम्भिक तहमा उपनियम (१) बमोजिम अन्य संस्थाहरु गठन गर्न बाधा पर्नेछैन ।

१०. **विषय परिवर्तन सम्बन्धी व्यवस्था :** १) कुनै सहकारी संस्थाका सदस्यहरुले आफ्नो व्यवसायिक आवश्यकताको आधारमा दर्ता हुँदाको बखतको विषय परिवर्तन गर्न चाहेमा साधारण सभामा कायम रहेको कुल सदस्य संख्याको बहुमतबाट निर्णय गराई सोही बमोजिम संस्थाको विनियममा समेत संशोधन गरी सो को स्वीकृतिको लागि अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

२) उपनियम (१) बमोजिम विषय परिवर्तनको लागि विनियम संशोधन गर्दा प्रचलित ऐन तथा यस नियमावलीको अधीनमा रही कार्यालयले निर्धारण गरेको शर्त र कार्यविधि पुरा भएको हुनुपर्नेछ ।

३) उपनियम (१) बमोजिम कुनै निवेदन प्राप्त भएमा अधिकार प्राप्त अधिकारीले जाँचबुझ गरी संशोधन गरिएको विनियम स्वीकृत गर्नसक्नेछ ।

४) विषय परिवर्तन सम्बन्धि अन्य व्यवस्था कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मापदण्ड/निर्देशिका बमोजिम हुनेछ।

११. **कारोवार, व्यावसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालनका आधार :**(१) ऐनको दफा (१३) को उपदफा (५) बमोजिम एकै वा फरक प्रकृतिका दुइ वा दुइ भन्दा बढी संस्था ले अन्तर सहकारी सहयोगको भावनाले संयुक्त वा साभेदारीमा आफ्नो उत्पादन वा सेवाको बजारीकरणका लागि देहायबमोजिमका आधारमा कारोवार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्न सक्नेछन् :-

क) सम्बन्धित संस्थाका सदस्यहरुको आवश्यकतामा आधारित उत्पादनको मूल्य श्रृङ्खला विकास, बजार पहुँच वा निर्यात प्रवन्धको प्रयोजन हुनुपर्ने,

ख) प्रस्तावित कारोवार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजनाको स्वामित्व, स्रोत परिचालन, सञ्चालन विधि, सदस्यहरुको लोकतान्त्रिक प्रणाली, प्रतिफल वितरण लगायत व्यवसायिक प्रस्तावनाको विस्तृत रुपरेखा तयार गरिएको,

ग) खण्ड (ख) बमोजिमको प्रस्तावना, सम्बद्ध संस्थाहरु प्रत्येकको साधारण सभाको कायम रहेको कुल सदस्य संख्याको बहुमतबाट पारित भएको हुनुपर्ने,

घ) खण्ड (ग) बमोजिम पारित प्रस्तावना संयुक्त रुपमा वा साभेदारीमा कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा सम्बद्ध संस्थाहरु बीच कम्तीमा पाँच वर्षको करार बन्दोवस्त भएको हुनुपर्ने,

ङ) प्रस्तावित संयुक्त वा साभेदारी कारोवार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सम्भाव्यता अध्ययन बाट सम्भाव्य देखिनुपर्ने,

च) प्रचलित कानून बमोजिम स्थानिय तह वा अन्य निकायमा प्रस्तावित संयुक्त वा साभेदारी व्यवसाय दर्ता गर्नुपर्ने भए गरिएको हुनुपर्ने,

छ) प्रस्तावित संयुक्त वा साभेदारी व्यवसाय सञ्चालन गर्नका लागि प्रचलित कानून बमोजिम कुनै निकायबाट अनुमतिपत्र, स्वीकृति वा इजाजत लिनुपर्ने भए लिएको हुनुपर्ने ।

२) उपनियम (१) बमोजिमको कार्य सम्पन्न गरी सम्बन्धित संस्था वा सङ्घले तत्सम्बन्धि सम्पूर्ण कागजात संलग्न राखी दर्ता गर्ने अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारी बाट अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम प्राप्त निवेदन उपर दर्ता गर्ने अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारी बाट अधिकार प्राप्त अधिकारीले पन्ध्र दिन भित्र आवश्यक जाँचबुझ गरी संयुक्त वा साभेदारीमा कारोवार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्ने जानकारी दिइनेछ ।

४) उपनियम (३) बमोजिम अनुमति दिएको जानकारीको दर्ता गर्ने अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारी बाट अधिकार प्राप्त अधिकारीले सोको छुट्टै अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

५) यस नियम बमोजिम अनुमति पाएको संयुक्त वा साभेदारीमा कारोवार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्ने संस्थाले दर्ता गर्ने अधिकारीले तोकेको ढाँचामा नियमित रूपमा प्रगति विवरण र वार्षिक लेखापरिक्षण प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

१२. सहकारी संस्थाको विनियम : सहकारी संस्थाले विनियम बनाउँदा अनुसूची -१०मा उल्लिखित विषयहरू समावेश गर्नुपर्नेछ ।

१३. विनियम संसोधन सम्बन्धि व्यवस्था : संस्थाले आफ्नो विनियम संसोधन गर्नका लागि देहायका प्रक्रिया पुरा गर्नुपर्नेछ ।

१) संस्थाको साधारणसभाको कुल सदस्य संख्याको बहुमतबाट विनियम संसोधन हुन सक्नेछ ।

२) उपनियम (१) बमोजिमको प्रक्रियाको लागि दर्ता गर्ने अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारी बाट अधिकार प्राप्त अधिकारी बाट विनियम संसोधनको सैद्धान्तिक सहमति लिनुपर्नेछ ।

३) उपनियम (२) बमोजिमको सैद्धान्तिक सहमति प्राप्त गर्न समितिको बैठकबाट विषय खुलाई विनियम संसोधन सम्बन्धि निर्णय गरेको हुनुपर्नेछ ।

४) दर्ता गर्ने अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारी बाट अधिकार प्राप्त अधिकारीले उपनियम (२) बमोजिम सैद्धान्तिक सहमति दिँदा संघिय सहकारी ऐन, प्रदेश सहकारी ऐन, स्थानिय सहकारी ऐन, सहकारीका मुल्य, मान्यता तथा अन्य प्रचलित कानूनको प्रतिकुल नहुने गरी दिन सक्नेछ ।

५) उल्लेखित प्रक्रिया पुरा भई आएकोमा दर्ता गर्ने अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारी बाट अधिकार प्राप्त अधिकारीले अनुसूची -११ को ढाँचामा विनियम संसोधनको स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

परिच्छेद-३

साधारणसभा, समिति तथा लेखा सुपरिवेक्षण समिति

१४. **संस्थाको साधारण सभा :** १) संस्थाले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको छ महिना भित्र अनिवार्य रूपमा साधारण सभा सम्पन्न गरी सोको प्रतिवेदन शाखामा बुझाउनु पर्नेछ ।
- २) उपनियम(१) बमोजिमको प्रतिवेदन पेश गर्दा वार्षिक लेखा परिक्षण प्रतिवेदन, साधारण सभाको निर्णय पुस्तिकाको प्रतिलिपी, लेखा समितिको प्रतिवेदन लगायतका आवश्यक कागजात समेत पेश गर्नुपर्नेछ ।
- ३) साधारण सभाको निर्णय पुस्तिका प्रमाणीत गर्ने समितिमा सञ्चालक समिति सबै र साधारण सभाले छनौट गरेको सञ्चालक समिति सदस्य संख्या भन्दा कमिमा एक जना वढीको संख्याका प्रतिनिधीहरु रहनेछन ।
- ४) उपनियम(२) बमोजिमको निर्णय पुस्तिका तथा लेखा समितिको प्रतिवेदनको प्रतिलिपी अध्यक्षले प्रमाणीत गरेको हुनुपर्नेछ ।
- ५) उपनियम(२) बमोजिमको विवरण साधारण सभा सम्पन्न भएको मितिले पन्ध्र दिन भित्र शाखामा पेश गरिसक्नु पर्नेछ ।
- ६) साधारण सभामा निर्वाचनबाट सञ्चालक र लेखासुपरिवेक्षण समिति छनौट भएको भए निर्वाचित पदाधिकारी सदस्यहरुको फोटो सहितको व्यक्तिगत विवरण समेत पेश गर्नुपर्नेछ ।
- ७) साधारण सभा सम्बन्धि अन्य व्यवस्था कार्यपालिका वाट स्वीकृत मापदण्ड/निर्देशिका बमोजिम हुनेछ ।

१५. **साधारण सभा सम्बन्धि विशेष व्यवस्था :** १) दफा ३० को उपदफा (५) मा उल्लिखित सदस्यसङ्ख्या भएको संस्थाको साधारण सभा एकै स्थानमा गर्न असुविधा हुने देखी समितिले साधारण सभाको लागि तय भएका समान कार्यसूचीउपर छलफल गर्न साधारण सभा बोलाउन सक्नेछ ।
- २) उपनियम (१) बमोजिम बोलाइएको साधारण सभामा सञ्चालक तथा लेखा सुपरिवेक्षण समितिका सदस्यको उपस्थितिमा उपनियम (५) बमोजिमको एकाइमा रहेका बहुमत सदस्यहरुको उपस्थितिमा त्यस्तो साधारण सभाको अन्तिम निर्णय प्रमाणित गर्न विनियममा उल्लेख भए बमोजिमको सङ्ख्यामा प्रतिनिधी छनौट गर्नु पर्नेछ ।
- ३) उपनियम (२) बमोजिम छनौट भएका प्रतिनिधीले साधारणसभाको अन्तिम निर्णय प्रमाणित गर्न सक्नेछन् ।
- ४) उपनियम (३) बमोजिम साधारण सभाको अन्तिम निर्णय प्रमाणित गर्ने सम्बन्धमा छनौट भएका प्रतिनिधीहरुका बीच मतैक्यता हुन नसकेमा उपस्थित प्रतिनिधीहरुको बहुमतबाट भएको निर्णय बमोजिम हुनेछ ।
- ५) उपनियम (१) बमोजिम हुने साधारण सभाको बैठक देहाय बमोजिम गराउनु पर्नेछ :-
- क) संस्थाको कार्यक्षेत्रलाई विभिन्न एकाइमा सदस्य सङ्ख्याको आधारमा विभाजन गर्ने ,।
- ख) सम्बन्धित एकाइमा रहेका सदस्य सङ्ख्याको आधारमा प्रतिनिधी सङ्ख्या यकिन गर्ने,

ग) यकिन भएको सङ्ख्याको आधारमा प्रतिनिधी चयन गर्ने, र

घ) साधारण सभाको समान कार्य सूचीमा एकाइमा रहेका सदस्यहरु बीच छलफल गर्ने र एकाइमा रहेका सदस्यहरुको धारणाको प्रतिनिधित्व चयन भएका प्रतिनिधीले गर्ने ।

६) उपनियम (१) बमोजिम हुने साधारण सभाको बैठकमा सहभागिता सम्बन्धि अन्य व्यवस्था विनियममा भएको व्यवस्था बमोजिम हुनेछ ।

१६. सञ्चालक समितिको गठन : १) संस्थामा साधारण सभाबाट निर्वाचित एक सञ्चालक समिति रहनेछ ।

२. उपनियम(१) बमोजिमको समितिमा बढीमा ११ जना सञ्चालक रहन सक्नेछन् ।

३. उपनियम(२) बमोजिमको सञ्चालक समितिमा निर्वाचित हुन संस्थाको सदस्यता प्राप्त गरेको कम्तिमा ३ वर्ष पुरा भएको हुनु पर्नेछ ।

४. उपनियम(२) बमोजिमको निर्वाचित हुने सञ्चालक समितिको पदमा एकै परिवारका एक भन्दा बढी व्यक्ति एकै कार्यकालमा निर्वाचित हुन उमेदवारी दिन सक्ने छैनन ।

५. उपनियम(२) बमोजिमको निर्वाचित हुने सञ्चालक समितिको पदमा सोही वा अन्य कुनै संस्थाको कर्मचारीको पदमा बहाल रहेको हुनु नहुने ।

६. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानिय तहको कुनै पदमा निर्वाचित जनप्रतिनिधीहरु संस्थाको सञ्चालक समितिको पदमा निर्वाचित हुन उमेदवारी दिन पाउने छैनन ।

७. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानिय तह वा अन्तर्गतका कार्यालयमा कार्यरत व्यक्ति सो पदमा बहाल रहे सम्म संस्थाको सञ्चालक समितिको पदमा निर्वाचित हुन उमेदवारी दिन पाउने छैनन ।

८. उपनियम (२) बमोजिम गठन हुने सञ्चालक समिति/लेखा सुपरिवेक्षण समितिमा सम्भव भए सम्म कम्तिमा एक तिहाइ महिलाको प्रतिनिधीत्व रहनुपर्नेछ ।

८. संस्थाको सञ्चालक समिति सम्बन्धि अन्य व्यवस्था कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मापदण्ड/निर्देशिका बमोजिम हुनेछ ।

१७. समितिको बैठक :- १) समितिको बैठक अध्यक्षको निर्देशनमा सचिवले बोलाउनेछ ।

२) समितिको बैठक आवश्यक्ता अनुसार अध्यक्षले तोकेको मिति, स्थान र समयमा बस्नेछ तर दुई बैठकबीचको अवधि पैतालिस दिनभन्दा बढी हुनेछैन ।

३) बैठकको अध्यक्षता समितिको अध्यक्षले, निजको उपस्थिति नभएमा उपाध्यक्षले र निज समेत उपस्थित नभएमा सञ्चालकहरु मध्येबाट चुनिएको सदस्यले गर्नेछ ।

४) उपनियम (२) को अवधि भित्र बैठक नबोलाइएमा बहुमत सदस्यहरुले हस्ताक्षर गरी बैठक बोलाउन अध्यक्ष समक्ष लिखित अनुरोध गर्न सक्नेछन् र त्यस्तो अनुरोध प्राप्त भएमा अध्यक्षले सात दिन भित्र बैठक

बोलाउनु पर्नेछ ।

५) उपनियम (४) बमोजिम बैठक नबोलाइएको अवस्थामा बहुमत सञ्चालक सदस्यहरु उपस्थित भइए सञ्चालक समितिको बैठक बोलाउन सक्नेछन् ।

६) उपनियम (५) बमोजिम बोलाइएको बैठकको अध्यक्षता उपस्थित सञ्चालक मध्येबाट चुनिएको सञ्चालकले गर्नेछ ।

७) समितिको बैठकको निर्णय अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिका साथै बहुमत सञ्चालकबाट प्रमाणित गर्नु पर्नेछ ।

८) समितिको बैठकको गणपुरक सङ्ख्या समितिको तत्काल कायम रहेको कुल सदस्य सङ्ख्याको बहुमत सदस्य सङ्ख्या हुनेछ ।

१८ समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: १) संस्थाको समग्र कार्यसञ्चालनमा सदस्यहरुको रचनात्मक सहभागिता सुनिश्चित गर्ने,

२) सदस्यहरुलाई नियमित रुपमा सहकारी शिक्षा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने,

३) ऐन तथा यस नियमावली बमोजिम हुने निरीक्षण, अनुगमन कार्यमा सहयोग पुर्याउनुका साथै प्राप्त निर्देशनहरुको कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाउने,

४) लेखा सुपरिवेक्षण समितिबाट प्राप्त सुझावहरु कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,

५) संस्थाको कार्य सञ्चालनमा पारदर्शिता कायम राखी सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिमका व्यवस्थाहरुको कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,

६) आवश्यकता अनुसार उपसमितिहरु गठन, विघटन तथा जिम्मेवारी तोक्ने,

७) सदस्य तथा पदाधिकारीहरुका लागि आचारसंहिता बनाई लागु गर्ने,

८) विनियममा उल्लिखित अन्य कार्यहरु गर्ने ।

१९. तदर्थ समितिको गठन : १) ऐनको दफा ३७ को उपनियम(३) बमोजिम समिति विघटन भएमा संस्थाको दैनिक कार्य सञ्चालन गर्न र अर्को समितिको निर्वाचन गराउन दर्ता गर्ने अधिकारी वा दर्तागर्ने अधिकारबाट अधिकार प्राप्त गर्ने अधिकारीले सदस्यहरु मध्येबाट सात जनाको एक तदर्थ समिति गठन गर्नेछ ।

२) उपनियम (१) बमोजिम तदर्थ समिति गठन गर्दा देहाय बमोजिमका आधार लिनु पर्नेछ :

क) सदस्यको नाममा संस्थाको तिर्नुपर्ने भाखा नाघेको ऋण वा अन्य वाँकी बक्यौता रहेको हुन नहुने,

ख) एकै परिवारका एकभन्दा बढी सदस्य समितिमा रहन नहुने,

ग) साविकमा कायम रहेको समितिको सदस्य वा त्यस्तो परिवारको सदस्य हुन नहुने,

घ) अन्य संस्थाको सञ्चालक वा लेखा समितिको पदमा वहाल रहेको हुन नहुने,

ङ) सोही संस्था वा अन्य कुनै संस्थाको कर्मचारी वा बजार प्रतिनिधी रहेको हुन नहुने,

च) उपलब्ध भएसम्म जम्मा सदस्यको कम्तीमा तेत्तीस प्रतिशत महिला हुनुपर्ने ।

२०. **लेखा सुपरिवेक्षण समितिको गठन :** (१) संस्थाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लाई सुदृढ गर्न तोकिए बमोजिमको योग्यता पुगेका एक जना संयोजक र दुई जना सदस्यहरु रहने गरी साधारण सभाले निर्वाचनबाट लेखा सुपरिवेक्षण समितिको गठन गर्नेछ ।
- (२) एकै परिवारका एक भन्दा बढी व्यक्ति एकै अवधिमा संस्थाको सञ्चालक वा लेखासुपरिवेक्षण समितिको संयोजक वा सदस्य पदमा उमेदवार बन्न वा निर्वाचित हुन सक्ने छैनन ।
- (३) उपनियम (१) बमोजिमको समितिमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानिय तह वा अन्तर्गतका कार्यालयमा कार्यरत निर्वाचित प्रतिनिधीहरु वा कर्मचारीहरु उमेदवार बन्न वा निर्वाचित हुन सक्ने छैनन ।
- (४) लेखा सुपरिवेक्षण समिति सम्बन्धि अन्य व्यवस्था कार्यापालिकाले स्वीकृत गरेको मापदण्ड/निर्देशिका बमोजिम हुनेछ ।

२१. **लेखा सुपरिवेक्षण समितिका पदाधिकारीको योग्यता :** ऐनको दफा ३८ को उपनियम (१) बमोजिमको लेखा सुपरिवेक्षण समितिको संयोजक तथा सदस्य हुन देहाय बमोजिमको योग्यता पुगेको हुनु पर्नेछ :-
- (क) सम्बन्धित सहकारी संस्थाको सदस्यता लिएको कम्तीमा तीन वर्ष पूरा भएको,
- तर प्रारम्भिक सधारण सभाबाट निर्वाचित हुने लेखा समितिका संयोजक तथा सदस्यहरुको हकमा यो खण्ड लागू हुनेछैन ।
- (ख) संस्थालाई तिर्नु वा बुझाउनु पर्ने बेरुजु वा भाखा नाघेको कर्जा वा वक्यौता रकम नरहेको,
- (ग) संस्था आफै वा अन्य निकायको तर्फबाट आयोजना गरिने लेखापालन वा लेखापरिक्षण सँग सम्बन्धित तालिम लिएको ।

परिच्छेद-४

बचत तथा ऋणको परिचालन :

२२. सेवा शुल्क र नविकरण शुल्क : (१) सहकारी संस्थाले सदस्यबाट सेवा शुल्क र नविकरण शुल्क लिन सक्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिमको सेवा शुल्क र नविकरण शुल्क लिँदा सहकारी मापदण्ड वा कार्यविधीमा व्यवस्था भएको वा दर्ता गर्ने अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारी बाट अधिकार प्राप्त अधिकारीले अन्यथा निर्देशन दिएकोमा बाहेक संस्थाको विनियममा उल्लेखित सेवा शुल्क र नविकरण शुल्क लिन सक्नेछ ।
२३. सदस्यको रकम फिर्ता : (१) सदस्यले सदस्यता त्याग गरेको अवस्थामा ऐनको दफा ४४ को उपदफा (१) बमोजिम निजले पाउनुपर्ने देहायको रकम सदस्यता त्याग गरेको आर्थिक वर्षको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पारित भएको तीस दिनभित्र सम्बन्धित संस्थाले निजलाई फिर्ता दिनु पर्नेछ : -
- (क) निजको शेयरको अङ्कित मूल्य बराबरको रकम,
 - (ख) निजले भुक्तानी लिन बाँकी शेयर लाभांश बापतको रकम,
 - (ग) निजले भुक्तानी लिन बाँकी संरक्षित पुँजी फिर्ता बापतको रकम
- २) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि संस्था घाटामा गएको अवस्थामा सञ्चित घाटाको रकम शेयर पुँजीबाट समानुपातिक रूपमा घटाई बाँकी रहेको हिसावमा मात्र सदस्यलाई दिनुपर्ने रकम कायम गरी फिर्ता दिनु पर्नेछ ।
- ३) ऐनको दफा ४४ को उपदफा (२) बमोजिम संस्थामा जम्मा गरेको बचत रकम सदस्यले मागेका बखत व्याजसहित तुरुन्त फिर्ता दिनु पर्नेछ तर आवधिक बचतको रकम निर्धारित अवधि भुक्तान भएपश्चात व्याज सहित फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।
२४. व्याजदर सम्बन्धमा : (१) संस्थाले सदस्यलाई लगानी गरेको ऋणमा लिने व्याजको दर सन्दर्भ व्याजदर समितिले तोके भन्दा बढी हुने छैन,
- (२) उपनियम (१) बमोजिमको व्याज असुल गर्दा व्याजलाई पुँजीकृत गरिने छैन तर संस्थाको निर्णय बमोजिम हर्जाना व्याज लिन बाधा पर्नेछैन ।
- (३) संस्थाले निक्षेपमा दिने व्याजदर र ऋण लगानीमा असुल गर्ने औसत व्याजान्तर (स्प्रेड रेट) ६ प्रतिशत भन्दा बढी हुने छैन ।

परिच्छेद-५

कोष सम्बन्धि व्यवस्था

२५. संरक्षित पूँजी फिर्ता कोषबाट रकम वितरण गर्ने आधार : १) ऐनको दफा ४९ को उपदफा ३ बमोजिम संरक्षित पूँजी फिर्ता कोषबाट सदस्यलाई रकम वितरण गर्दा देहाय बमोजिम वार्षिक कारोवारको आधार लिनुपर्नेछ :

- क) उत्पादक संस्थामा सदस्यले संस्थालाई विक्री गरेको उपजको खरिद मूल्य,
- ख) वित्तीय संस्थामा सदस्यले जम्मा गरेको बचत र लिएको ऋण रकममा तिरेको व्याज,
- ग) उपभोक्ता सम्बन्धी संस्थामा सदस्यले संस्थासँग खरिद गरेको बस्तु वा सेवाको मूल्य,
- घ) श्रमिक सम्बन्धी संस्थामा सदस्यले संस्थाबाट प्राप्त गरेको ज्याला,
- ङ) बहुउद्देश्यीय संस्थामा खण्ड (क), (ख), (ग) र (घ) मा उल्लिखित आधार ।

- (२) उपनियम(१) को खण्ड (क) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उत्पादक संस्थाले सदस्यलाई आवश्यक सामग्री विक्री गरेकोमा त्यास्तो कारोवारलाई समेत गणना गर्न सकिनेछ ।
- (३) उपनियम (१) को खण्ड (ख)मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऋणको भाखा नघाएको सदस्यलाई त्यस्तो ऋणमा तिरेको व्याजको आधारमा संरक्षित पूँजी फिर्ता दिइनेछैन ।
- (४) उपनियम (१) को खण्ड (ख) बमोजिम कोषको रकम वितरण गर्न बचत रकमको लागि चालिस प्रतिशत र ऋणमा तिरेको व्याज रकमका लागि साठी प्रतिशत भार दिइ गणना गरिनेमोजिम कोषको रकम वितरण गर्न बचत रकमको लागि चालिस प्रतिशत र ऋणमा तिरेको व्याज रकमका लागि साठी प्रतिशत भार दिइ गणना गरिनेछ ।
- (५) गत आर्थिक वर्षको कारोवारको संरक्षित पूँजी फिर्ता कोषको रकम चालु आर्थिक वर्ष भित्र वितरण गरिसक्नु पर्नेछ ।
- (६) उप नियम (५)बमोजिम कुनै आर्थिक वर्षमा वितरण गरी बाँकी रहेको रकम सोही आर्थिक वर्षको अन्त्यमा जगेडा कोषमा सार्न पर्नेछ ।
- (७) संरक्षित पूँजी फिर्ता सम्बन्धी अन्य व्यवस्था विभागले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

२६. अन्य कोष सम्बन्धी व्यवस्था : (१) सहकारी संस्थाको कुनै वर्षको खुद बचतको रकमबाट कम्तीमा पच्चीस प्रतिशत रकम ऐनको दफा ४८ बमोजिम जगेडा कोषमा जम्मा गरी बाँकी रहेको रकमलाई शत प्रतिशत मानी सोबाट कम्तीमा पच्चीस प्रतिशत रकम ऐनको दफा ४९ बमोजिम संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष र सून्य दशमलव पाँच प्रतिशतले हुन आउने रकम ऐनको दफा ५० बमोजिम सहकारी प्रवर्द्धन कोषमा छुट्टाएर बाँकी रहेको रकमलाई शत प्रतिशत मानी देहाय बमोजिमका कोषहरुमा कम्तीमा पाँच प्रतिशत रकमको दरले छुट्याई वितरण गर्नुपर्नेछ :

- (क) सहकारी शिक्षा कोष
- (ख) शेयर लाभांश कोष
- (ग) कर्मचारी बोनस कोष
- (घ) सहकारी विकास कोष
- (ङ) घाटापूर्ति कोष
- (च) सामुदायिक विकास कोष
- (छ) स्थिरीकरण कोष (संघिय सहकारी ऐनमा व्यवस्था भए अनुरूपको)
- (ज) अन्य जोखिम व्यवस्थापन कोष

(२) उपनियम (१) बमोजिम छुट्याइएको सहकारी प्रवर्द्धन कोषको रकम सहकारी प्रवर्द्धनकोषको खातामा तोकिए बमोजिम जम्मा गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) को खण्ड (ग) बमोजिमको कर्मचारी बोनस कोषबाट रकम वितरण गर्दा बढीमा तीन महिनाको तलब भन्दा बढी नहुने गरी रकम वितरण गर्नु पर्नेछ ।

२७. अभिलेख : (१) ऐनको दफा ५२ को उपदफा (२) बमोजिम सहकारी संस्थाले आफ्नो कार्यसञ्चालनको अभिलेख साथै आफुले गरेको कारोवारको लेखा विभागले तोकेको तरिका र ढाँचामा राख्नु पर्नेछ ।
(२) उपनियम (१) बमोजिम अभिलेखीकरण तथा लेखापालन गर्दा अन्य कुराका अतिरिक्त देहायका किताव, खातावही तथा विवरण समेत राख्नु पर्नेछ :-

- (क) सदस्यता दर्ता किताव,
- (ख) प्रारम्भिक साधारण सभा, साधारण सभा, विशेष साधारण सभा र समिति, लेखा सुपरिवेक्षण समिति, उपसमितिहरुका बैठकको छुट्टाछुट्टै कारवाही किताव,
- (ग) नगदी बही
- (घ) सहकारी संस्थाले अन्य कुनै व्यक्ति वा संस्था वा सङ्घ वा निकाय सँग कुनै कारोवार गरेको भए त्यस्तो कारोवार देखाउने दर्ता किताव,
- (ङ) शेयर दर्ता किताव,
- (च) मालसमानको मौज्दात (स्टक) दर्ता किताव
- (छ) ऋण लेनदेन दर्ता किताव,
- (ज) बेरुजु एवं सम्परिक्षण खाता,
- (झ) आम्दानी, खर्च, सम्पति र दायित्व सम्बन्धि अलग-अलग खाता तथा आवश्यक सहायक खाताहरु,
- (ञ) हिसाब परीक्षण सूची, आय-व्यय र स्थिति विवरण पत्र,
- (ट) समय-समयमा कार्यालयले तोकिएको अन्य अभिलेख एवं खाताहरु

- (३) तिन करोड रुपैया भन्दा बढी जायजेथा भएका सहकारी संस्थाले उपनियम (१) बमोजिम राख्नुपर्ने अभिलेख तथा लेखा विभागले तोकेबमोजिमको निर्धारक पुरा भएको विद्युतीय उपयोग कार्यक्रमणिका (एप्लिकेशन सफ्टवेयर) मा समेत व्यवस्थित गर्नु पर्नेछ ।
- (४) सहकारी संस्थाले आफ्नो संस्थागत तथा व्यवसायिक कारोबारको विरण विभागले तोकेको व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा समेत प्रविष्ट गर्नुपर्नेछ ।
- तर यसमा लेखिएको कुनै कुराले सदस्यको व्यक्तिगत बचत लगायतका प्रचलित कानून बमोजिम गोप्य रहनेसूचना अलग्गै संरक्षण गर्न बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।
- (५) सहकारी संस्थाले आधारभुत अभिलेख तथा कारोबारको हिसाव किताव पृष्ठ सुरक्षा (व्याक अप) व्यवस्थासहित संरक्षण गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-६

छुट, सुविधा र सहूलियत

२८. छुट, सुविधा र सहूलियत : १) ऐनको दफा ५९ को उपदफा (२) बमोजिम सहकारी संस्थाले आफ्नो कार्यालय वा सेवा केन्द्रको लागि जग्गा जमिन लगायत भवन खरिद गर्दा आय टिकट दस्तुर, छुट, सुविधा वा सहूलियत प्राप्त गर्न सम्बन्धित संस्थाले देहायको विवरण सहित दर्ता गर्ने अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारीबाट अधिकार प्राप्त व्यक्ति समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ :-

क) यसरी निवेदन दिनु अघि रजिष्ट्रेशन दस्तुर, छुट, सुविधा लिई अचल सम्पत्ति खरिद गरेको भए जग्गाधनी प्रमाणपुर्जा र सम्बन्धित कागजातहरूको प्रतिलिपी,

ख) साधारण सभाको बैठकबाट घर जग्गाधनीको नाम नामेसी, घर जग्गा रहेको ठेगाना, कित्ता नम्बर, क्षेत्रफल र मुल्य समेत खुलाई खरिद सम्बन्धमा भएको निर्णयको प्रतिलिपी,

ग) अचल सम्पत्ति खरिदमा बचत रकम उपयोग नहुने र जगेडा कोष तथा शेयर पूँजीबाट खरिद गर्नु पुग्ने लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित वित्तीय विवरण,

घ) अधिल्लो अर्थिक वर्षको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको भन्दा थप शेयर पूँजी र जगेडा कोषको रकमबाट खरिद गर्न खोजिएको भए पढिल्लो शेयर पूँजी, जगेडा कोष र बचत रकमको दर्तावाल लेखापरीक्षकले प्रमाणित गरेको वित्तीय विवरण,

ङ) सहकारी संस्थाको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्दा कैफियत देखाइ सुधारका लागि निर्देशन दिएको भए निर्देशन पालना भएको अवस्था खुल्ने कागजात र सुधारको कार्ययोजना,

च) नगरलाई तिर्नुपर्ने सबै किसिमका कर, दस्तुर वा जरिवाना तिरेको प्रमाणको प्रतिलिपी

२) उपनियम (१) बमोजिम प्राप्त निवेदन जाँच गरी दर्ता गर्ने अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारीबाट अधिकार प्राप्त अधिकारीले छुट, सुविधाको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउन सक्नेछ ।

परिच्छेद-७

ऋण असुली तथा बाँकी बक्यौता

२९. ऋण तथा बाँकी बक्यौता असुली : (१) ऐनको दफा ६० बमोजिम सहकारी संस्थाको ऋण र दफा ६३

बमोजिम सहकारी संस्थाको बाँकी बक्यौता असुलउपर गर्नुपर्ने व्यक्तिको जायजथा लिलाम बिक्री गरी असुलउपर गर्दा सम्बन्धित सहकारी संस्थाले देहायको कार्यविधि अपनाउनु पर्नेछ :-

क) बाँकी बक्यौता तिर्नु, बुझाउनु पर्ने ठहर भएको व्यक्तिको नाममा बाटोको म्याद बाहेक पैतीस दिनभित्र तिर्नु, बुझाउनु पर्ने रकम तिर्न, बुझाउन वा रकम तिरी, बुझाइसकेको भए त्यसको प्रमाण पेश गर्न आउनु भनी म्याद जारी गरी पठाउने,

ख) खण्ड (क) बमोजिम म्याद जारी गरिएकोमा म्यादभित्र तिर्नु बुझाउनुपर्ने रकम तिर्न, बुझाउन नआएमा वा तिरी, बुझाइ सकेको प्रमाण पेश नगरेमा निजको नाममा लिलाम बिक्री गर्ने सूचना प्रकाशन गर्ने,

ग) धितो राखेको घर, जग्गा, जमिन मालपोत कार्यालयबाट रोक्का नगराइएको भएमा रोक्कागर्न लगाइ त्यसको प्रमाण राख्ने,

घ) धितो राखेको चलअचल सम्पत्तिको लिलाम बिक्री गर्दा धितोको विवरण, निजले बुझाउनुपर्ने सावाँ, व्याज र हर्जानाको रकम समेत उल्लेख गरी चल सम्पति भए पन्ध्र दिन र अचल सम्पति भए पैतीस दिनको म्याद दिइ उक्त म्याद भित्र तिर्नु बुझाउनुपर्ने रकम नबुझाएमा धितो लिलाम बिक्री गरी साँवा, व्याज र हर्जानाको रकम असुलउपर गरिने बारेको सूचना सम्बन्धित व्यक्तिलाई बुझाइ संस्थाको कार्यालय, सम्बन्धित वडा कार्यालय र सार्वजनिक सथलमा टाँस्नुका साथै स्थानीय वा राष्ट्रिय स्तरको कुनै पत्रिकामा सूचना प्रकाशन गर्ने,

तर सम्बन्धित व्यक्तिलाई सूचना बुझाउन नसकिएको वा निज फेला नपरेको खण्डमा दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित सूचना बमोजिम लिलाम बिक्रीको प्रक्रिया अगाडि बढाउन बाधा पर्नेछैन ।

ड) धितो लिलाम बिक्री गर्दा कार्यालय खुल्ने समयदेखि शुरु गरी बन्द हुने समय भन्दा एक घण्टा अगाडि समाप्त गर्नुपर्ने,

तर लिलाम बिक्री हुने भनी तोकिएको दिन विदा पर्न गएमा त्यसको भोलिपल्ट सोही स्थान र समयमा लिलाम बिक्री गर्नु पर्नेछ ।

च) धितो लिलाम बिक्री गर्दा लिलाम गरिने चलअचल सम्पति रहेको सम्बन्धित वडाको प्रतिनिधी, मालपोत कार्यालय वा स्थानीय तहको मालपोत विषय हेर्ने कर्मचारी, सम्बन्धित विषयका प्राविधिक, सम्बन्धित संस्थाको व्यवस्थापक सहित समितिले चलनचल्तीको मोल कायम गरी सोही रकमबाट डाक बोल्न उपस्थित भई डाक बढावढ गर्ने व्यक्तिहरु मध्ये सबैभन्दा बढी डाक बोल्ने व्यक्तिको नाममा लिलाम बिक्री स्वीकृत गर्ने,

तर सञ्चालक समितिका पदाधिकारी, लेखा सुपरिवेक्षण समितिका पदाधिकारी, उपसमितिका पदाधिकारी, संस्थामा कार्यरत कर्मचारी र निजका नजिकका नातेदारले डाँक बढाबढमा भाग लिन पाउने छैन ।

छ) डाक बोल्न सुरु गरी बढाबढ गर्नेले डाक अड्क बोलेपछि संस्थाको विनियम वा आन्तरिक कार्यविधीमा तोकिएबमोजिमको ढाँचाको फारममा निजले बोलेको अड्क स्पष्ट खोली निजको सहिछाप गराउने ।

२) उपनियम (१) बमोजिम लिलाम बिक्रि गर्दा जिल्ला प्रशासन कार्यालय वा लिलाम बिक्रि हुने ठाउँ नजिक कुनै सरकारी कार्यालय भए सो कार्यालय र वडा कार्यालयका प्रतिनिधीहरुलाई साक्षी राखी मुचुल्का गराउनु पर्नेछ ।

३) लिखित रुपमा अनुरोध गर्दा समेत उपनियम (२) बमोजिमको कुनै कार्यालयको प्रतिनिधी उपस्थित नभएमा उपस्थित प्रतिनिधी र वडा कार्यालयका प्रतिनिधीलाई साक्षी राखी लिलाम बिक्रि गर्नुपर्नेछ ।

४) जुन व्यक्तिको चलअचल सम्पत्ति लिलाम बिक्रि गरिने हो सो व्यक्तिलाई लिलाम बिक्रि हुने समय र ठाउँतोक्यो उपस्थित हुने सूचना पठाउनु पर्नेछ । तर त्यसरी लिलाम बिक्रि हुने दिन सरोकारवाला व्यक्ति उपस्थित नभएमा लिलाम बिक्रि गर्न बाधा पुगेको मानिनेछैन ।

३०. लिलाम बिक्रि स्थगित गर्न सक्ने : नियम ३० बमोजिम लिलाम बिक्रिको सूचना प्रकाशित भइसके पछि ऋणी सदस्यले कर्जा चुक्ता गर्न आएमा वा समितिले तोकिएको रकम जम्मा गरी निश्चित अवधि भित्र कर्जा चुक्ता गर्न ऋणी सदस्य र संस्था बीच सहमति भई लिलाम बिक्रि स्थगित गर्नुपर्ने देखिएमा लिलाम बिक्रिको सूचना प्रकाशित गर्ने सहकारी संस्था वा दर्तागर्ने अधिकारीले त्यस्तो लिलाम बिक्रि केही समयका लागि स्थगित गर्न सक्नेछ ।

३१. असुलउपर हुन नसकेको रकम अरु जायजेथाबाट असुलउपर गर्ने :-

१) धितो राखेको सम्पत्ति लिलाम बिक्रि गर्दा आएको रकमबाट साँवा, ब्याज र हर्जानाको रकम असुलउपर हुन नसकेमा ऐन तथा प्रचलित कानून बमोजिम बाँकी बक्यौता असुलउपर गर्नुपर्ने व्यक्तिको हकभोगको अन्य जायजेथाबाट नियम ३१मा उल्लिखित कार्यविधि अपनाई लिलाम बिक्रि गरी असुलउपर गर्नु पर्नेछ ।

२) मोहीले लिएको ऋणको हकमा निजले कमाएको बाली लिलाम बिक्रि गरी साँवा, ब्याज र हर्जानाको रकम असुलउपर गर्नुपर्नेछ ।

३) उपनियम (१) र (२) बमोजिम लिलाम बिक्रि गर्दा लिलाम बिक्रि हुने दिन सम्मको साँवा, ब्याज र हर्जानाको रकम असुलउपर गरी बाँकी हुन आएको रकम सरोकारवाला व्यक्तिलाई फिर्ता दिनुपर्नेछ ।

३२. लिलाम सकार्ने व्यक्तिबाट रकम असुल गर्ने:-(१) लिलाम बिक्रिको कार्य सकिनासाथ लिलाम सकार गर्ने व्यक्तिबाट सकार गरेको मूल्यको दश प्रतिशत रकम सोही दिन धरौटीको रूपमा लिई राख्नु पर्नेछ र बाँकी नब्बे प्रतिशत रकम लिलाम सकारेको मितिले सात दिन भित्र बुझाइसक्नु पर्नेछ तथा सो म्यादभित्र नबुझाएमा धरौटी वापत राखेको रकम जफत हुने व्यहोराको कागज गराई राख्नु पर्नेछ ।

२) लिलाम सकार्ने व्यक्तिले सकार गरेको मूल्यको दश प्रतिशत रकम सोही दिन नबुझाएमा निजपछि सबैभन्दा बढी डाँक बोल्ने व्यक्तिको नाममा लिलाम सदर गर्नुपर्नेछ ।

३) लिलाम सकार गर्ने व्यक्तिले यस नियमबमोजिम सकार गरेको पूरा मूल्य बुझाएमा निजको नाउँमा सो जायजेशामा प्रचलित कानुनबमोजिम रजिष्ट्रेशन वा दाखिल खारेज समेत गरिदिनकालागि सहकारी संस्थाले सम्बन्धित कार्यालयमा लेखी पठाउनु पर्नेछ ।

३३. लिलाम बिक्रि नभएमा जायजेशा सहकारी संस्थाको स्वामित्वमा : नियम २९ र नियम ३१ बमोजिम लिलाम बिक्रि गर्नुपर्ने जायजेशा लिलाम बिक्रि गर्दा कसैले नसकारेमा सहकारी संस्थाले उक्त जायजेशाको स्वामित्व आफुमा लिन सक्नेछ र त्यस्तो स्थितिमा सम्बन्धित कार्यालयहरुले सहकारी संस्थाको जनाउ बमोजिम आफ्नो कार्यालयमा रहेको सेस्तामा तदनुसार रजिष्ट्रेशन वा दाखिल खारेज गरिदिनु पर्नेछ ।

३४. जायजेशा फिर्ता दिनुपर्ने: नियम ३५ बमोजिम संस्थाको नाममा कायम हुन आएको जायजेशा ६ महिना भित्र सम्बन्धित ऋणी सदस्यले आफूले तिर्नु बुझाउनु पर्ने साँवा र अधिल्लो दिन सम्मको व्याज, हर्जाना र लिलाम प्रक्रिया सँग सम्बन्धित खर्च समेत चुक्ता गरी फिर्ता लिन चाहेमा सम्बन्धित सहकारी संस्थाले आवश्यक प्रकृया पुऱ्याई फिर्ता दिनु पर्नेछ ।

३५. जमानत दिनेको दायित्व :(१) ऋणीको निमित्त जमानत दिने व्यक्तिको दायित्व जमानत दिएको रकमको हद सम्म मात्र सिमित रहनेछ ।

(२) प्रचलित कानुनको अधिनमा रही जमानत वापतको दायित्व जमानत दिने व्यक्तिबाट सोभै असुल उपर गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद-८

एकीकरण, विघटन र दर्ता खारेज

३६. सहकारी संस्थाको एकीकरण : (१) ऐनको दफा ६७ बमोजिम दुइ वा दुइ भन्दा बढी संस्थाहरु एकीकरण गर्दा देहायका शर्त बन्देजहरु पूरा भएको हुनु पर्नेछ :-

क) कार्यक्षेत्र एक अर्का सँग खप्टिएको वा जोडिएको हुनुपर्ने,

ख) एकै विषय वा प्रकृतिका संस्था हुनुपर्ने वा फरक विषय वा प्रकृति भए तापनि मुलतः एकै विषयमा प्रतिस्पर्धा भएको हुनुपर्ने,

ग) सदस्यको प्रत्यक्ष सहभागिता एवं लोकतान्त्रिक नियन्त्रण कायम रहनुपर्ने ।

२) उपनियम (१) बमोजिम एकीकरण गर्दा साधारणतया मौजुदा संस्थाको कार्यक्षेत्रको आधारमा नगरका वडा वा नगरको क्षेत्र भित्र रहने गरी गर्ने ।

(३) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृती विना संवत् २०४९ साल जेष्ठ २ गतेभन्दा अगाडी दर्ता भएका साभा (सहकारी) संस्थालाई अर्को संस्थामा एकीकरण गर्न हुदैन ।

(४) महिला मात्र सदस्य रहने संस्था एकीकरण गर्दामहिला मात्र सदस्य रहने संस्थामा एकीकरण गर्न प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

तर विशेष रूपमा पिछडिएका समुदायमा स्थापित संस्थाको साङ्गठनिक गतिशीलता असर पर्ने गरी एकीकरण गरिने छैन ।

५) एकीकरण सम्बन्धि अन्य व्यवस्था कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मापदण्ड /निर्देशिका वा कार्यविधिमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

६) एकीकरण कार्य सम्पन्न भए पश्चात सो को जानकारी सहकारी संस्थाका छाता संगठनहरुलाई गराउनु शाखाको कर्तव्य हुनेछ ।

३७. सहकारी संस्थाको विभाजन : (१) ऐनको दफा ६७ बमोजिम सहकारी संस्थाको विभाजन गरी दुइ वा दुइभन्दा बढी संस्थाहरु कायम गर्दा देहायका शर्तहरु पूरा भएको हुनुपर्नेछ :-

क) बचत तथा ऋणको मुख्य कारोवार भएको सहकारी संस्थाको हकमा सो को कार्यक्षेत्र स्थानीय तहको एक भन्दा बढी भएको,

ख) विभाजनको प्रकृयाबाट स्थानीयकरण गर्दा संस्थाहरुको कार्यसञ्चालनमा सदस्यहरुको सक्रिय सहभागिता तथा लोकतान्त्रिक नियन्त्रण कायम रहने अवस्था भएको ।

- २) सहकारी संस्था विभाजन गर्दा मौजुदा कारोबारको प्रकृति अनुसार नियम ९ बमोजिमको विषयगत वर्गिकरण मिल्ने फरक फरक भौगोलिक कार्यक्षेत्र कायम राखी विभाजन गर्न सकिनेछ ।
- ३) दर्त गर्ने अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारीबाट अधिकार प्राप्त व्यक्तिले सहकारी संस्थाको एकीकरण वा विभाजनको सिलसिलामा सम्बन्धित जिल्ला विषयगत सहकारी सङ्घ वा जिल्ला सहकारी संघको राय लिन सक्नेछ ।
- ४) विभाजनका अन्य शर्त, आधार र प्रक्रिया कार्यालयबाट स्वीकृत कार्यविधमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

३८. पूर्व-सहमति लिनुपर्ने : नियम ३७ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, यस उपमहानगरपालिका, निकाय, बैङ्क, वितीय संस्था वा दातृ-निकायको ऋण, अनुदान वा अन्य प्रकारको सहयोग रकम वा जेथा रहेका संस्थाको एकीकरण वा विभाजन गर्दा त्यस्तो संस्थाले सम्बन्धित निकायको पूर्व- सहमति लिनु पर्नेछ ।

पच्छेद -९

लिक्विडेशन सम्बन्धि व्यवस्था :

३९. लिक्विडेटरको नियुक्ति : (१) ऐनको दफा ६९ को उपदफा (२) बमोजिम पचासलाख रुपैयासम्मको सम्पत्ति भएको संस्थाको हकमा दर्ता गर्ने अधिकारीले आफु मातहतको अधिकृत कर्मचारीलाई लिक्विडेटर नियुक्त गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम नियुक्त लिक्विडेटरलाई रजिष्ट्रारले लिक्विडेशन सम्बन्धी कार्यमा आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

४०. लिक्विडेटरको काम, कर्तव्य र अधिकार : (१) ऐनको दफा ६८ बमोजिम दर्ता खारेज भएको सहकारी संस्थाको लिक्विडेटरको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

क) विघटन भएका सहकारी संस्थाबाट असुल हुन बाँकी रहेको रकम चुक्ता गर्नका लागि सो सहकारी संस्थाका हालवाला र साविकवाला सदस्यहरु वा मृत सदस्यहरुको जायजथाबाट बाँकी रकम असुलउपर गर्ने,

ख) विघटन भएका सहकारी संस्था सँग कुनै साहुको कुनै रकम बाँकी लागिराखेको छ र सो संस्थाकै हिसावकितावमा चढाइएको रहेनछ भने त्यस्ता साहुलाई यो यति म्यादभित्र सो रकमको दावा गर्न आउनु भनी वा सो बाँकी लागेको प्रमाणित नभएसम्म त्यति रकम वितरण नगरियोस भनि दावी गर्न आउनु भनी सूचना जारी गर्ने,

ग) साहुहरु मध्ये कसलाई प्राथमिकता दिने भन्ने प्रश्न उठेमा त्यसको निर्णय गर्ने,

घ) सहकारी संस्था विघटन गर्ने सिलसिलामा सहकारी संस्थाको जायजथा जम्मा गर्ने र वितरण गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन दिने,

ङ) सहकारी संस्थाले गरेको वा सहकारी संस्थाको विरुद्धमा गरिएको दावीको सम्बन्धमा दुवै पक्षबीच मिलापत्र गराउने,

च) विघटनका लागि आवश्यक देखेमा सदस्यहरुको बैठक बोलाउने,

छ) सहकारी संस्थाको खाताबही, कागजात, लिखत र जायजथाको जिम्मा लिने,

ज) सहकारी संस्थाको सम्पत्ति बेचविखन गर्ने,

झ) सरोकारवालासँग समेतको परामर्शमा सहकारी संस्थाको जायजथा वितरण गर्ने योजना तयार गरी त्यसको वितरण गर्ने ।

२) उपनियम(१) बमोजिमको अधिकारको प्रयोग गर्दा लिक्विडेटरले आवश्यक सम्भेमा सहकारी संस्थाको गठन, काम, कर्तव्य, सम्पत्ति वा अन्य कुराको सम्बन्धमा आवश्यक जानकारी प्राप्त गर्न

पक्ष, विपक्ष, साक्षीहरु र संस्थाको कुनै कर्मचारीलाई आफू समक्ष उपस्थित गराई सोधपुछ गर्न सक्नेछ ।

४१. **लिक्विडेटर नियन्त्रण गर्ने दर्ता गर्ने अधिकारीको अधिकार :** नियम ३१ बमोजिम अधिकार प्रयोग गरी लिक्विडेटरले गरेको कामलाई दर्ता गर्ने अधिकारीले दोहोर्‍याई हेरी देहायबमोजिम गर्न सक्नेछ :
- क) निर्देशन विपरित लिक्विडेटरले जारी गरेको आदेश खारेज गर्ने, बदल्न वा आवश्यकता अनुसार अर्को आदेश जारी गर्ने,
 - ख) संस्थाको खातावही कागजात, लिखत र जायजेथाहरु पेस गराउनु,
 - ग) नियम ४० बमोजिमको लिक्विडेटरको अधिकारमा आफूलाई उपयुक्त लागेको हद-बन्देज तोकिदिन,
 - घ) लिक्विडेटरले जाँचेको हिसाव कितावको प्रतिवेदन लिन,
 - ङ) नियम ४० को खण्ड (ङ) बमोजिम मिलापत्र गराउने र सो नियमको खण्ड (झ) बमोजिम जायजेथा वितरण गर्ने सम्बन्धमा सामान्य सिद्धान्त निर्धारण गरिदिने,
 - च) लिक्विडेटरले पाउने पारिश्रमिक एवं भत्ताको निमित्त आवश्यक निर्देशन दिन,
 - छ) लिक्विडेटरलाई पदबाट हटाई अर्को नियुक्त गर्न ।

४२. **दायित्व भुक्तानी :** १) ऐनको दफा ६८ अन्तर्गत दर्ता खारेज वा विघटन भएको सहकारी संस्थाको कोषबाट देहाय बमोजिमको प्राथमिकता क्रम अनुसार देहायको कार्यका लागि खर्च गर्न सकिनेछ :-
- क) विघटनको कामको निमित्त भएका खर्चहरु फछ्यौट गर्न,
 - ख) सदस्यलाई बचतको रकम भुक्तानी गर्न,
 - ग) कर्मचारीको तलब भत्ता दिन,
 - घ) ऋण भुक्तानी दिनुपर्ने रकमहरु दिन,
 - ङ) अन्य भुक्तानी दिनुपर्ने रकमहरु दिन,
 - च) शेयर पूँजी फिर्ता दिन,
 - छ) लाभांश नबाँडिएको समय जतिको हकमा लाभांश वितरण गर्न ।
- २) कुनै सहकारी संस्थाको विघटनको काम समाप्त भइसकेपछि पनि सो संस्थाको कुनै साहुले पाउनुपर्ने रकम लिन नआएमा विघटनको काम समाप्त भएको मितिले तीन महिना भित्र उक्त

संस्थाको कोष उपर त्यस्तो साहुले आफुले पाउनुपर्ने रकमको लागि दाबी गरिसक्नुपर्नेछ र सो म्याद नाघेपछि परेको दाबी उपर कुनै कारवाही हुनेछैन ।

४३.लिक्विडेशन पछिको सम्पत्तिको उपयोग :-१) ऐनको दफा ७० बमोजिम सहकारी संस्थाको लिक्विडेशन पश्चात नियम ४२ बमोजिम सबै दायित्व भुक्तान गरी बाँकी रहेको सम्पत्ति दर्ता गर्ने अधिकारीको निर्देशन बमोजिम देहायको प्राथमिकता क्रम अनुशासर हस्तान्तरण गर्न सकिनेछ :-

क) विघटित सहकारी संस्थाको कार्यक्षेत्रमा सेवा पुर्‍याउन सक्ने नजिकको सोही प्रकृतिको अन्य कुनै सहकारी संस्था,

ख) विघटित सहकारी संस्था सदस्य भएको सोही प्रकृतिको मथिल्लो सङ्घ ।

परिच्छेद-१०

नियमन तथा अनुगमन :

४४. नेपाल राष्ट्र बैङ्कले निरिक्षण तथा हिसाबकिताब जाँच गर्न सक्ने : १) ऐनको दफा ७३ को उपदफा २ बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैङ्कले पचास करोड रुपैयाभन्दा बढीको बचत तथा ऋण कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको निरिक्षण वा हिसाबकिताब जाँच गर्न, गराउन सक्नेछ ।

२) दर्ता गर्ने अधिकारीले उपनियम (१) बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैङ्कबाट भएको निरिक्षण वा हिसाब जाँच प्रतिवेदनका सिफारिसहरुको कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाउनेछ ।

४५. निरिक्षण तथा अनुगमन सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : १) ऐनको दफा ७५ को उपदफा (२) बमोजिम बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने देहायका सहकारी संस्थाको हकमा देहाय बमोजिम मन्त्रालय, नेपाल राष्ट्र बैङ्क, सहकारी विभाग, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको संयुक्त टोली बनाई सघन अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ :-

क) स्थानीय तहको नियमन क्षेत्राधिकार भित्रका पाँच करोड रुपैया भन्दा बढी बचत दायित्व भएका सहकारी संस्थाको स्थानीय तह र प्रदेश सरकारको सहकारी नियामक निकायको तर्फबाट,

ख) स्थानीय तहको नियमन क्षेत्राधिकार भित्रका पच्चीस करोड रुपैया भन्दा बढी बचत दायित्व भएका सहकारी संस्थाको स्थानीय तह र विभागको तर्फबाट,

ग) स्थानीय तहको नियमन क्षेत्राधिकार भित्रका पचास करोड रुपैया भन्दा बढी बचत दायित्व भएका सहकारी संस्थाको स्थानीय तह, विभाग र नेपाल राष्ट्र बैङ्कका तर्फबाट ।

तर, पचास करोड रुपैया भन्दा बढी कारोबार भएका जुनसुकै सहकारी संस्थाको विभागबाट सघन अनुगमन गर्न बाधा पर्ने छैन ।

२) बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाले मन्त्रालयले स्वीकृत गरेको एकिकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा तत्काल आवद्ध हुनुपर्नेछ ।

३) सहकारी संस्थाहरुले सुरक्षण, वित्तीय संरचना, सम्पत्तिको स्तर, तरलता, लगानीका क्षेत्र लगायतमा विभागले तोकेका मानकहरुको पालना गर्नु पर्नेछ ।

४) उपनियम (२) बमोजिमको सूचना प्रणाली समेतका आधारमा कार्यलयले उपनियम (३) बमोजिम तोकिएका मानकहरुको पालनाको अवस्थाको नियमित अनुगमन गरी पालना नभएको पाइएमा तत्काल निर्देशन दिन सक्नेछ ।

५) यस नियम बमोजिम हुने निरिक्षण तथा अनुगमन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था मन्त्रालयबाट स्वीकृत कार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।

४६. **बार्षिक प्रतिवेदनमा समावेश हुनुपर्ने विवरण :** १) ऐनको दफा ७६ को उपदफा (२) मा उल्लिखित विवरणको अतिरिक्त दर्ता गर्ने अधिकारीले पेश गर्ने बार्षिक निरिक्षण प्रतिवेदनमा समावेश हुनुपर्ने अन्य विषयहरु कार्यपालिकाले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-११

विविध

४७. दर्ता गर्ने अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार : (१) ऐनमा उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारको अतिरिक्त रजिष्ट्रारको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ

क) सहकारी संस्था दर्ता गर्नका लागि परेको दरखास्त उपर आवश्यक जाँचबुझ गरी सहकारी संस्था दर्ता गर्ने र दर्ताको प्रमाणपत्र दिने,

ख) ऐन र यस नियमावलीको अधीनमा रही सहकारी संस्थो आफ्नो कार्यसञ्चालन गर्न बनाएको विनियम स्वीकृत गर्ने,

ग) ऐन र यस नियमावलीको अधीनमा रही सहकारी संस्थाको एकीकरण, विभाजन तथा कार्यक्षेत्र पुनः निर्धारण सम्बन्धी कार्य गर्ने,

घ) नियमित रुपमा सहकारी संस्थाको निरीक्षण तथा हिसाबकिताब जाँच गर्नुका साथै स्थापित सूचना प्रतिवेदन प्रणालीका आधारमा सहकारी संस्थाहरुको निरन्तर अनुगमन गरी आवश्यक निर्देशन दिने,

ङ) सहकारी संस्थाको लेखापरिक्षणको नियमित अनुगमन गरी निर्धारित अवधिभित्र लेखापरीक्षण नगराउने सहकारी संस्थाहरुको लेखापरिक्षण गराउने,

च) विपन्न ग्रामीण महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, मुक्त कर्मैया, मुक्त हलिया, भूमिहीन कृषक, बेरोजगार श्रमिक र दलित तथा अल्पसङ्ख्यक जनजाति समेतका सीमान्तकृत समुहको सहकारी खेतीपाती वा सदस्यको श्रम वा सीपमा आधारित स्व-रोजगारीका उद्योगधन्दा प्रवर्द्धन गर्न योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी स्वीकृत भए बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने,

छ) सहकारी व्यवसाय, कृषि उपजको मुल्य श्रृंखला विकास एवं तत्सम्बन्धि अन्तर सहकारी कारोवारका आयोजनाहरुलाई सहयोग पुऱ्याउने,

ज) सहकारी शिक्षा तथा तालिम क्रियाकलापहरुको तर्जुमा, सञ्चालन तथा विस्तारका कार्यहरुको समन्वय गर्ने,

झ) सहकारी संस्थाहरुको विकास, सहकारी सिद्धान्त, मूल्य मन्यताहरुको प्रचलन तथा सहकारी संस्थामा सुशासन कायम गराउनका लागि आवश्यक निर्देशन गर्ने,

ञ) ऐन, यस नियमावली अन्तर्गत बनेका निर्देशिका, मापदण्ड, कार्यविधि तथा विनियम बमोजिम कार्य नगर्ने सहकारी संस्थाहरुलाई ऐनमा भएको व्यवस्था बमोजिम जरिवाना तथा अन्य कारवाही गर्ने

ट) आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महिना भित्र सहकारी संस्थाको वार्षिक निरिक्षण प्रतिवेदन नगर कार्यपालिकामा पेश गर्ने ।

ठ) मन्त्रालयको मापदण्ड बमोजिम सहकारी संस्थाहरुलाई सेवा केन्द्र, सङ्कलन केन्द्र तथा विक्री केन्द्र सञ्चालनको स्वीकृति दिने,

ड) ऐन, यस नियमावली र अन्तर्गत बनेका निर्देशिका, मापदण्ड, कार्यविधी तथा कार्यपालिकाबाट प्राप्त निर्देशन बमोजिम अन्य कार्यहरु गर्ने ।

२) दर्ता गर्ने अधिकारीले यस नियम बमोजिम आफुलाई प्राप्त अधिकारहरु मध्ये केही अधिकार आवश्यकता अनुसार आफूमातहतका कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

४८. व्यवस्थापन समितिको गठन : १) ऐनको दफा ७९ बमोजिम कार्यपालिकाले कुनै सहकारी संस्थालाई समस्याग्रस्त घोषणा गरिएकोमा त्यस्तो समस्याग्रस्त संस्थाको सम्पत्ति व्यवस्थापन तथा दायित्व भुक्तानी सम्बन्धि कार्य गर्न कार्यपालिकाले एक व्यवस्थापन समिति गठन गर्नेछ ।

२) उपनियम (१) बमोजिमको व्यवस्थापन समितिमा देहाय बमोजिमका अध्यक्ष र सदस्यहरु रहनेछन् :-

क) जिल्ला अदालतको अधिवक्ता मध्ये कम्तीमा १० वर्ष कानून सम्बन्धि अनुभव भएको नगर सहकारी समितिको सिफारिसमा कार्यपालिकाले तोकेको एक जना-अध्यक्ष

ख) रजिष्टर्ड लेखा परिक्षक मध्ये नगर सहकारी समितिको सिफारिसमा कार्यपालिकाले तोकेको एक जना-सदस्य

ग) कार्यपालिकाका सदस्य मध्येबाट कार्यपालिकाले तोकेको एकजना -सदस्य

घ) सहकारी अभियन्ता मध्ये नगर सहकारी समितिको सिफारिसमा कार्यपालिकाले तोकेको एक जना-सदस्य

ड) सदस्य सचिव : सहकारी शाखा प्रमुख वा कर्मचारी

४९. व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार : १) नियम ४८ बमोजिम गठन भएको व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

क) समस्याग्रस्त संस्थाको साधारण सभा, समिति तथा लेखा सुपरिवेक्षण समितिले ऐन र यस नियमावली बमोजिम प्रयोग गर्न पाउने सम्पूर्ण अधिकार प्रयोग गर्ने,

ख) समस्याग्रस्त संस्थाका समितिको सदस्य, निजका परिवार, नातेदार, संस्थाका कर्मचारी, संस्था सम्बन्धित अन्य संस्थाका वा कम्पनीका कर्मचारी, सम्बद्ध तथ्यको जानकारी भएका वा मिलोमतोबाट कारोवार गरिरहेका अन्य व्यक्ति वा संस्था लगायत व्यवस्थापन समितिले

आवश्यक ठानेका व्यक्तिलाई व्यवस्थापन समितिमा उपस्थित गराउने, सोधपुछ गर्ने, बयान लिने, आवश्यक कागजात पेश गर्न लगाउने,

ग) समस्याग्रस्त संस्थाको सम्पत्ति तथा दायित्वको यकिन विवरण र तथ्यांक सङ्कलन तथा अध्ययन, विश्लेषण, लेखाजोखा र मूल्यांकन गर्ने,

घ) समस्याग्रस्त संस्थाको सम्पत्ति जिम्मा लिने,

ङ) समस्याग्रस्त संस्थाको काम कारवाही सम्बन्धी निर्णय तथा अभिलेख लगायतको सम्पूर्ण व्यवस्थापन आफ्नो नियन्त्रणमा लिने,

च) समस्याग्रस्त संस्थाले असुल गर्नुपर्ने ऋण, बाँकी बक्यौता तथा अन्य रकम यो ऐन, यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम वा विनियम बमोजिमको प्रक्रिया अवलम्बन गरी असुल गर्ने,

छ) समस्याग्रस्त संस्थामा धितोमा रहेको सम्पत्ति आवश्यकता अनुसार यो ऐन, यस नियमावली वा विनियम बमोजिम लिलाम बिक्रि गर्ने,

ज) समस्याग्रस्त संस्थाको सम्पत्ति बिक्रि गर्ने, उपयोग गर्ने तथा व्यवस्थापन गर्ने,

झ) समस्याग्रस्त संस्थाका सदस्य तथा बचतकर्ताको बचत तथा शेयर रकम सम्बन्धी अभिलेख तयार गर्ने,

ञ) सदस्य तथा बचतकर्ताको बचत फिर्ता वा भुक्तानि दिने,

ट) समस्याग्रस्त संस्थाको सम्पत्ति व्यवस्थापन तथा दायित्व भुक्तानी गर्नको लागि यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम लिक्विडेटरलाई भएको सबै अधिकार प्रयोग गर्ने ,

ठ) समस्याग्रस्त संस्थाको सञ्चालक, कर्मचारी वा निजका परिवारको सदस्यले बचतकर्ताको बचत पूरै वा आंशिक कारोबार वा व्यवसायमा प्रयोग गरेको पाइएमा त्यसरी प्रयोग भएको रकम वा सो बाट बढे बढाएको सम्पत्ति कब्जामा लिने र सो सम्पत्ति मध्येबाट बचतकर्ताको बचत भरी भराउ गर्न लिलाम बिक्रि वा असुल उपर सम्बन्धि आवश्यक कारवाही गर्ने,

ड) समस्याग्रस्त संस्थाको तर्फबाट कानुनी प्रतिरक्षा गर्ने,

ढ) समस्याग्रस्त संस्थाको सञ्चालक र कर्मचारी वा निजहरुका परिवारका सदस्य वा अन्य व्यक्तिको नाममा राखेको संस्थाको चल अचल सम्पत्ति वा संस्थाको सम्पत्तिबाट खरिद गरेको अचल सम्पत्ति कब्जामा लिई त्यस्तो सम्पत्ति लिलाम बिक्रि समेत गरी बचतकर्तालाई फिर्ता दिलाउने ।

५०. मुद्दाको प्रतिरक्षा सम्बन्धि व्यवस्था : ऐनको परिच्छेद -१८ बमोजिम समस्याग्रस्त संस्थाको सम्बन्धमा व्यवस्थापन समितिले गरेको निर्णय वा काम कारवाहीको विषयमा कुनै अदालत वा अर्धन्यायिक निकायमा मुद्दा वा विवाद परेमा सो को प्रतिरक्षा यस उपमहानगरपालिकाको कानुनी सल्लाहकारले गर्नेछ ।

५१. कसुर गरेको मानिने : १) ऐनको दफा ८१ को उपदफा ग को प्रयोजनका लागि एक लाख भन्दा बढी रकम बराबरको ऋण प्रदान गर्दा जमानत वा सुरक्षण नराखी ऋण प्रदान गरेमा ऐन बमोजिम कसुर गरेको मानिने छ ।

२) ऐनको दफा ८१ को उपदफा (ज) को प्रयोजनका लागि संस्थाले देहायको कार्यगरेमा ऐन बमोजिम कसुर गरेको मानिने छ :

क) संस्थाको स्वीकृत कार्यक्षेत्र बाहिरका व्यक्तिहरु सँग कारोवार गर्ने गरी शाखाको स्वीकृति विना संस्थाको कार्यालय/सेवाकेन्द्र खोली कारोवार गरेमा,

ख) सहकारी ऐन, नियम, मापदण्ड तथा निर्देशिकाको पालना नगरी आफुखुसी संस्था संचालन गरी कारोवार गरेमा ।

५२. अन्तर सहकारी कारोवार :(१) ऐनको दफा ९६ बमोजिम अन्तर सहकारी कारोवार गर्दा संलग्न संस्थाहरुको विनियममा निर्धारित सदस्यहरुको आवश्यकताको आधार लिएको हुनु पर्नेछ ।

२) सङ्घले सदस्य स्तरका स्थानीय उत्पादनको मूल्य श्रृंखला विकाससँग सम्वन्धित अन्तर सहकारी कारोवारलाई बढावा दिने गरी संयोजन गर्न सक्नेछ ।

३) अन्तर सहकारी कारोवारमा संलग्न विभिन्न संस्थाहरुले आफ्ना सदस्यहरुबाट उत्पादित उपज अग्रणी संस्था (लिड- कोअपरेटिभ) को अवधारणाबाट कुनै एक संस्था मार्फत सङ्कलन, प्रशोधन एवं बजारीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने गरी एकीकृत योजना सञ्चालन गर्न सक्नेछन् ।

४) सहकारी संस्थाले विनियममा व्यवस्था गरी विद्युतिय प्रणालि मार्फत् आफ्ना सदस्यले नेपालभर कुनै सहकारी संस्थाबाट आफ्नो खातामा रकम जम्मा गर्न र भिक्त सक्ने गरी अन्तर सहकारी कारोवार गर्न सक्नेछन् ।

५) बचत तथा ऋण सम्वन्धी अन्तर सहकारी कारोवारको हकमा सम्वद्ध सहकारी संस्थाहरुले मन्त्रालयले सम्वन्धित विषयगत सङ्घ वा सहकारी बैङ्कको भूमिका समेत निदिष्ट गरी तोकेको मापदण्ड पालना गर्नुपर्नेछ ।

६) अन्तर सहकारी कारोवार सम्वन्धी अन्य व्यवस्था मन्त्रालयले स्वीकृत गरेको कार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।

५३. प्रोत्साहन गर्ने व्यवस्था : (१) शाखाले वार्षिक कार्यक्रममा व्यवस्था गरी व्यक्ति वा सहकारी संस्थालाई कदर पत्र, नगद पुरस्कार वा दुवै गरी सम्मान वा पुरस्कृत गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम सम्मान सम्मान वा पुरस्कृत गर्दा व्यक्ति वा सहकारी संस्थाका लागि छुट्टाछुट्टै आधारहरु तयार गरि स्वीकृत गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम प्रोत्साहन योग्य व्यक्ति वा संस्थाको छनौट गर्न कार्यालयमा एक समिति रहनेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिमको समितिले आफ्नो कार्यविधि आफै तयार गर्न सक्नेछ ।

५४. जानकारी दिनुपर्ने : (१) यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि संघ वा प्रदेशको नियमन क्षेत्राधिकार अन्तर्गत रहेको सहकारी संस्था वा संघले इटहरी उपमहानगरपालिका भित्र कार्यालय, सेवाकेन्द्र वा अन्य माध्यमबाट सेवा सञ्चालन गर्दा शाखामा अनिवार्य रूपमा जानकारी दिनु पर्नेछ ।

५५. प्रतिवेदन बुझाउनु पर्ने : (१) संस्थाले देहाय बमोजिमका प्रतिवेदनहरू मन्त्रालयबाट स्वीकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणाली मार्फत नियमित रूपमा शाखामा बुझाउनु पर्नेछ :

क) मासिक वित्तिय विवरण

ख) समष्टिगत विवरण

ग) साधारण सभाको जानकारी

घ) साधारण सभाको विवरण

घ) निर्वाचन विवरण

ड) बैठक विवरण

च) सम्पति सुद्विकरण निवारण सम्बन्धि विवरण

(२) उपनियम (१) का अतिरिक्त संस्थाले देहाय बमोजिमका विवरण समेत नियमित रूपमा शाखामा पेश गर्नुपर्नेछ :

क) अनुसूची १२ को ढाँचामा सञ्चालक समिति, लेखा समितिका पदाधिकारीहरूका शेयर, वचत र ऋणको विवरण (चौमासिक विवरण)

ख) अनुसूचि १३ को ढाँचामा वार्षिक प्रतिवेदन

ग) अनुसूचि १४ को ढाँचामा लेखापरिक्षक नियुक्तिको जानकारी

घ) अनुसूचि १५ को ढाँचामा नवनिर्वाचित सञ्चालक /लेखासुपरिवेक्षण समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको व्यक्तिगत विवरण ।

५६.जरिवाना हुन सक्ने : १) नगर क्षेत्राधिकार भित्र सञ्चालित सहकारी संघ/संस्थाहरूले नियमित रूपमा बुझाउनु पर्ने प्रतिवेदनहरू नबुझाएमा तपसिल बमोजिमको जरिवाना हुनेछ ।

क) नियमित मासिक प्रतिवेदन महिना भूक्तान भएको १५ दिन भित्र नबुझाएमा मासिक रुपमा रु २५०० (दुइ हजार पाँच सय) सम्म ।

ख) सञ्चालक समिति, लेखा समितिका पदाधिकारीहरुका शेयर, वचत र ऋणको विवरण चौमासिक रुपमा चौमास भूक्तान भएको १५ दिन भित्र नबुझाएमा रु १५०० (एक हजार पाँच सय सम्म)

ग) वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक महिना भित्र नबुझाएमा रु २५०० (दुइ हजार पाँच सय सम्म) ।

घ) लेखापरिक्षक नियुक्ति सम्बन्धि जानकारी (सहकारी संस्थाको लेखापरिक्षण निर्देशिका) बमोजिम नबुझाएमा रु १५०० (एक हजार पाँच सय) सम्म ।

ङ) साधारण सभाको प्रतिवेदन र लेखा परिक्षण प्रतिवेदन सभा सम्पन्न भएको मितिले १५ दिन भित्र नबुझाएमा रु २५०० (दुइ हजार पाँच सय) सम्म ।

च) नव निर्वाचित पदाधिकारीहरुको फोटो सहितको तिनपुस्ते विवरण निर्वाचन सम्पन्न भएको मितिले १५ दिन भित्र नबुझाएमा रु १५०० (एक हजार पाँच सय) सम्म ।

छ) नियमित रुपमा सम्पन्न गर्नु पर्ने वार्षिक साधारणसभा पौष मसान्त भित्रमा नगरे रु. १०,०००/- सम्म जरिवाना गर्नुका साथै १ वर्ष सम्म शाखाबाट संस्थालाई उपलब्ध हुने कुनै पनि प्रकारका सेवा सुविधाहरु उपलब्ध हुने छैन ।

५.७. सुविधाबाट वन्चित गरिने : (१) संस्थाका ऋणी सदस्यहरुले तोकिएको शर्त बमोजिम ऋण चुक्ता नगरेमा सम्बन्धित सहकारी संस्थाको अनुरोधमा त्यस्ता सदस्यहरुलाई नगरपालिकाबाट उपलब्ध हुने तोकिए बमोजिमका सेवा, सुविधाहरुबाट वन्चित गर्न सकिनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमका सेवा सुविधाहरु सम्बन्धमा कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मापदण्डमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमका सदस्यले ऋण चुक्ता गरेको प्रमाण पेश गरेमा कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधाहरु स्वतः सुचारु हुनेछन ।

५.८. समिति वा लेखा सुपरीवेक्षण समितिमा रहन नसक्ने : (१) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सहकारी संस्था दर्ता तथा नियमन सम्बन्धी कार्यमा प्रत्यक्ष रुपमा संलग्न निर्वाचित वा मनोनयन हुने सार्वजनिक पदमा बहाल रहेको पदाधिकारी वा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा

स्थानीय तहको कार्यलय वा निकायमा कार्यरत कर्मचारी सहकारी संस्थाको समिति वा लेखा सुपरिवेक्षण समितिमा निर्वाचित वा मनोनीत हुन सक्ने छैन ।

२) यो नियम प्रारम्भ हुँदाका बखत उपनियम (१) मा उल्लिखित पदाधिकारी वा कर्मचारी कुनै सहकारी संस्थाको समिति वा लेखा सुपरिवेक्षण समितिमा र सहकारी संस्थाको नियमन गर्ने निकायमा रहेछ भने यो नियम प्रारम्भ भएको मितिले ६ महिना भित्र समिति वा लेखा सुपरिवेक्षण समिति वा त्यस्तो निकाय मध्ये कुनै एकबाट अलग हुनु पर्नेछ ।

५९.संस्था दर्ताको प्रमाण-पत्र दिनुपर्ने : (१) ऐनको दफा ७ बमोजिम दर्ता भएको संस्थालाई दर्ता गर्ने अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारी बाट अधिकार प्राप्त अधिकारीले अनुसूचि ९ को ढाँचामा संस्था दर्ताको प्रमाणपत्र दिनुपर्नेछ ।

६०.अनुसूचीमा थपघट वा हेरफेर गर्न सक्ने : कार्यपालिकाले आवश्यक देखेमा स्थानिय राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी अनुसूचीमा आवश्यक थपघट वा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

६१. संघिय नियमावली बमोजिम हुने : (१) ऐनको दफा बमोजिमको कालो सुची सम्बन्धि व्यवस्था , दफा ६२ बमोजिमको कर्जा सुचना केन्द्र सम्बन्धि व्यवस्था, कर्जा असुली न्यायाधिकरण सम्बन्धि व्यवस्था, बचत तथा कर्जा सुरक्षण सम्बन्धि व्यवस्था लगायतका विषयहरु संघिय सहकारी नियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

६२.कार्यविधि वा निर्देशिका बानई लागु गर्न सक्ने : यस नियमावलीको अधिनमा रही नगर सहकारी समितिले आवश्यक कार्यविधि वा निर्देशिका बनाई लागु गर्न सक्नेछ ।

६३.खारेजी र वचाउ : (१) सहकारी नियमावली, २०७६ खारेज गरिएको छ ।

(२) सहकारी नियमावली २०७६ बमोजिम भए गरेका काम कारवाही यसै नियमावली बमोजिम भए गरेको मानिने छ ।

अनसूची -१

(नियम ४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

दर्ता दरखास्तको ढाँचा

मिति :-

श्री

.....कार्यालय.....

विषय : सहकारी संस्थाको दर्ता ।

महोदय,

हामी देहायका व्यक्तिहरु देहायका कुरा खोली देहायको संस्था दर्ता गरी पाउन निवेदन गर्दछौ । उद्देश्य अनुरूप संस्थाले तत्काल गर्ने कार्यहरुको योजना र प्रस्तावित संस्थाको विनियम दुइ प्रति यसै साथ संलग्न राखी पेस गरेका छौ ।

संस्था सम्बन्धि विवरण

क) प्रस्तावित संस्थाको नाम :-

ख) ठेगाना :-

ग) उद्देश्य :-

घ) मुख्य कार्य:-

ड) कार्यक्षेत्र :-

च) दायित्व :-

छ) सदस्य संख्या :-

(१) महिला :-

(२) पुरुष :-

ज) प्राप्त शेयर :-

झ) प्राप्त प्रवेश शुल्क :-

आवेदकको तर्फबाट :-

नाम :-

हस्ताक्षर :-

पद :-तदर्थ सञ्चालक समिति अध्यक्ष

(प्रस्तावित.....सहकारी संस्था लि.)

अनुसूची -२

(नियम ४ को उपनियम (२) को खण्ड (ख) सँग सम्बन्धित)
संभाव्यता अध्ययन प्रतिवेदनको ढाँचा

१. परिचय
२. संस्था गठन गर्नुपर्नाका कारण
३. सदस्यताको जनसाङ्खिक आधार
४. सहभागिताको औचित्य
५. व्यवसायिक सम्भाव्यता :
 - ५.१. सदस्य केन्द्रियताका आधारमा व्यवसायिक कारोवारको अनुमान
 - ५.२. सदस्यहरूको संरक्षण सुनिश्चित गर्ने आधारहरू
 - ५.३. कारोवारबाट हुने बचतको प्रक्षेपण
६. पूँजी आवश्यकता र स्रोत :
 - ६.१. आवश्यकताको अनुमान
 - ६.२. स्रोत
 - ६.३. पूँजी परिचालनका तर्कसम्मत आधारहरू
७. बजार विश्लेषण :
 - ७.१. नजिकको बजार
 - ७.२. टाढाको बजार
 - ७.३. प्रतिस्पर्धाको स्तर र प्रतिस्पर्धामा रहिरहने आधारहरू
८. कार्यक्षेत्र भित्र रहेका समान प्रकृतिका सहकारी संस्थाहरूको सङ्ख्या, सेवा र सदस्यताको प्रकाशमा संस्थाको औचित्य
९. पहिले स्थापना भइसकेका समान प्रकृतिका संस्थाहरूमा संलग्न हुन नसक्ने कारण
१०. महिला सशक्तिकरण र सामाजिक समावेशीकरणका आयामहरू
११. जनशक्ति व्यवस्था
१२. संस्थाको विकास र स्थायित्वका आधारहरू

अनुसूची ३
(नियम ४ को उपनियम (२) को खण्ड (ग) सँग सम्बन्धित)
आवेदकको विवरण फारम

सि. नं.	बाजेको नाम, थर	बाबुको नाम, थर	पत्नि वा पतिको नाम थर	आवेदकको नाम, थर	उमेर	ठेगान	पेशा	सदस्यले लिन स्वीकार गरेको शेयरको विवरण			सम्पर्क नं.	औठा छाप	फोटो र फोटोमा पर्नेगरी सहीछाप
								प्रति शेयर रकम रु	खरिद शेयर सङ्ख्या	शेयरको जम्मा रकम रु			

नोट : उस्तै प्रकृतिको अन्य कुनै संस्थामा सदस्यता नलिएका र एक परिवारबाट एक जना व्यक्ति मात्र आवेदक हुन सक्नेछन् ।

अनुसूची-४

(नियम ४ को उपनियम (२) को खण्ड (घ) सँग सम्बन्धित)

व्यवसायिक कार्य योजनाको ढाँचा

संस्थाको नाम :-

ठेगाना :-

क. उद्देश्य :-

१.....

२.....

३.....

ख. कार्यहरु :-

१.....

२.....

३.....

४.....

५.....

ग. आगामी तीन वर्षपछिको अवस्था प्रक्षेपण :

१. सदस्यता विस्तार लक्ष्य :

विवरण	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	कैफियत
● सदस्य				
- महिला				
- पुरुष				
● जम्मा सदस्यमा दलित				

२. व्यवसायिक सेवा विस्तार लक्ष्य :

विवरण	पहिला वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	कैफियत
● सदस्य सङ्ख्या				
-परिमाण (.....)				
-रकम रु				
-लाभान्वित हुने सदस्य (जना)				
● सदस्यलाई वस्तु वा सेवा विक्री				
- परिमाण				
-रकम रु				
लाभान्वित हुने सदस्य (जना)				
● सदस्यलाई रोजगारीको अवसर सृजना				
प्रत्यक्ष पूर्णकालिन (जना)				
अप्रत्यक्ष पूर्णकालिन (वर्षमा २०८० घण्टाको १ जनाको हिसावमा जम्मा जना)				
● सदस्य लाई ऋण सेवा				
रकम रु				
संख्या (जना)				
● सदस्य लाई बचत सेवा				
रकम रु				
संख्या (जना)				

३. सहकारी गतिविधी विस्तार लक्ष्य ::

विवरण	पहिला वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	कैफियत
-------	------------	-------------	-------------	--------

● सदस्य शिक्षा (वार्षिक जना)				
● गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय सदस्य बैठकहरु आयोजना (वार्षिक पटक)				
● सामुदायिक विकासका योजनाहरु सञ्चालन)				

४. पूँजीको स्रोतको र उपयोग :-

विवरण	पहिला वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	कैफियत
● आवश्यकता				
- स्थीर पूँजीतर्फ स्थिर (घर, जग्गा, कारखाना, उपकार, फर्निचर आदि				
-चालु पूँजी तर्फ (मौज्दात माल समान, उधारो विक्रि, नगद मौज्दात				
- ऋण लगानीतर्फ				
जम्मा				
● स्रोत				
-शेयर पूँजी				
-जगेडा कोष				
-अन्य (.....)				
-सदस्यको वचत (सदस्यलाई ऋण दिन मात्र)				
जम्मा				

कार्यान्वयन जिम्मेवारी बाडफाड

५. सञ्चालक समितिको जिम्मेवारी

-

-

-

६. गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय बैठकको जिम्मेवारी

-

-

-

-

७. लेखा सुपरिवेक्षण समितिको जिम्मेवारी

-

-

-

-

८. व्यवस्थापन कर्मचारीको जिम्मेवारी

-

-

-

-

९. प्रत्येक सदस्यको जिम्मेवारी

-

-

-

१०. कार्ययोजनाबाट सदस्यहरुको जीवनमा पर्ने प्रभावका सूचकहरु:-

११. कार्यान्वयन प्रगतिको समीक्षा एवं जवाफदेही स्थापना विधि :-

अनुसूची-५

(नियम ४ को उपनियम (२) को खण्ड (ड) सँग सम्बन्धित)

प्रस्तावित.....सहकारी संस्था लि. को तदर्थ सञ्चालक समितिका.....
श्री.....आगे उक्त सहकारी संस्था लि.का सदस्यहरुको मितिको..
.....प्रारम्भिक भेलाको मिति.....को निर्णय बमोजिम प्रतिशेयर रु..... का
दरलेजनाबाट जम्मा.....कित्ताको हुन आउने जम्मा रकम रु.....
(अक्षरेपीमात्र) गरी जम्मा रु.....(अक्षरेपी
.....मात्र) सहकारी संस्था दर्ता भएपछि संस्थाको नाममा बैङ्क खाता खोली
जम्मा गर्ने कबोल गरी उक्त रकम मैले बुझिलिई यो भरपाईमा सहीछाप गरी
.....कार्यालयमा पेश गरेको छु । प्राप्त रकम हाल मेरो.....मा रहेको
.....हिसाव नं.मा जम्मा गरी बैङ्क भौचर दाखिला गरेको छु । उक्त
रकम संस्था दर्ता भई नियमानुसार संस्थाको आफ्नै खाता नखोलेसम्म चलन नगरी सुरक्षित राख्नेछु
र संस्थाको बैङ्क खाता खोलेपछि तत्कालै दाखिला गर्नेछु । फरक परेमा कानुनबमोजिम कारवाही
भएमा मेरो मञ्जुरी छ ।
इति सम्बृत.....साल.....महिना.....गते.....रोज.....शुभम् ।

अनुसुची ६

(नियम ४ को उपनियम (२) को खण्ड (च) सँग सम्बन्धित)

[illegible]

नोट : अन्य कुनै पनि प्रारम्भिक सहकारी संस्थाको संचालक समिति वा लेखा सुपरीवेक्षण समितिको पदाधिकारी सदस्य वा कर्मचारीका रूपमा रहेको हुन नहुने ।

अनुसूचि-७

(नियम ४ को उपनियम (२) को खण्ड (छ) सँग सम्बन्धित)

स्व-घोषणा पत्रको ढाँचा

प्रस्तावित श्रीसहकारी संस्था लि. दर्ता गर्न दरखास्त दिने हामी तपसिल बमोजिमका आवेदकहरुले प्रचलित कानूनसम्मत सहकारी संस्था स्थापना गरी आफ्नो आर्थिक, समाजिक उत्थान गर्ने कार्यकारण बाहेक अन्य कुनै कार्यकारण नभएको र देहायकमा उल्लिखित कुराका साथै अन्य कुनै कुराले सहकारी संस्थाको सदस्यता प्राप्त गरी सेवा उपयोग गर्न अयोग्य नभएको स्व-घोषणा गर्दछौ ।
हामी आवेदकहरु कोहीपनि :-

- ♣ यही प्रकृतिको अन्य सहकारी संस्थाको सदस्य छैनौ,
- ♣ बैङ्क, वित्तीय संस्था वा अन्य कुनै सहकारी संस्था/सङ्घ/बैङ्कको कानून बमोजिम कालो सूचीमा परेका व्यक्ति हैनौ,
- ♣ यसअघि सहकारी संस्था खोली सदस्यहरुको रकम हिनमिना गरी कारवाहीमा परेका वा फरार रहेका व्यक्ति हैनौ,
- ♣ सम्पत्ति सुद्धीकरण सम्बन्धि कसुरमा सजाय पाएका व्यक्ति हैनौ,
- ♣ सहकारी दर्शन, सिद्धान्त, मूल्य, मान्यता र कानून बमोजिम स्वावलम्बन र पारस्परिकताको भावनाबाट आफ्नो बहुआयामिक विकासका लागि यस संस्थाको सञ्चालन गर्न मंजुर छौ ।

अनुसूची-८

(नियम ४ को उपनियम (२) को खण्ड (ज) सँग सम्बन्धित)

मिति :-

श्री दर्ता गर्ने अधिकारी ज्यू ।

.....

विषय : अधिकार प्रत्यायोजन ।

महोदय,

यस प्रस्तवित.....सहकारी संस्था लि. को मितिमा बसेको दोस्रो प्रारम्भिक भेलाले गरेको निर्णय अनुसार संस्था दर्ता गर्ने क्रममा प्रचलित कानून बमोजिम प्रक्रिया पूरा गर्ने सिलसिलामा हाम्रो तर्फबाट विनियममा सामान्य थपघट गरी प्रमाणीकरण लगायतका आवश्यक काम कारवाही गर्न निम्न दस्तखत नमुना भएको तदर्थ सञ्चालक समितिकाश्री.....,श्री.....रश्री.....समेतलाई अधिकार प्रत्यायोजन गरिएको बेहोरा अनुरोध गर्दछौ । निजहरुले हाम्रो प्रतिनिधीको रुपमा गरेको सम्पूर्ण कामको जिम्मेवारी लिने गरी हामी मन्जुर छौ ।

अधिकार प्रत्यायोजन गरिएका व्यक्तिको :-

नाम, थर	ठेगाना	पद	दस्तखत नमुना
श्री			
श्री.....			
श्री.....			

आवेदकहरुको :-

नाम, थर	ठेगाना	पद	सहीछाप
श्री			
श्री.....			
श्री.....			
श्री.....			
श्री.....			
श्री.....			

द्रष्टव्य : अधिकार प्रत्यायोजन-पत्रमा आवेदक सबैको विवरण समावेश गर्नुपर्नेछ ।

अनुसूची-९

(नियम ५९ सँग सम्बन्धित)

इटहरी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
इटहरी, सुनसरी

सहकारी दर्ता प्रमाण-पत्र ।

दर्ता नं.

इटहरी उपमहानगरपालिका सहकारी ऐन २०७५ को दफा ७ बमोजिम श्री
..... लाई सीमित दायित्व भएको संस्थामा दर्ता गरी स्वीकृत विनियम सहित यो
प्रमाण-पत्र प्रदान गरिएको छ ।

वर्गिकरण :-

दर्ता मिति :

दस्तखत :

दर्ता गर्ने अधिकारीको नाम :

कार्यालयको छाप :

अनुसूचि-१०

(नियम १२ सँग सम्बन्धित)

विनियममा उल्लेख गर्नुपर्ने विषयहरू

प्रस्तावना :

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ
२. संस्थाको नाम र ठेगाना
३. परिभाषा
४. उद्देश्य
५. कार्य
६. कार्यक्षेत्र
७. संस्थाको सदस्य
८. सदस्यताको योग्यता
९. सदस्यताका लागि निवेदन र प्राप्ति
१०. सदस्यताको अन्त्य
११. सदस्यको निष्कासन
१२. सदस्यताबाट राजीनामा
१३. पुनः सदस्यता
१४. सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार
१५. सदस्यता खुला रहने
१६. सदस्यता प्राप्ति, पुनः प्राप्ति र राजीनामा स्वैच्छिक हुनुपर्ने
१७. शेयर पुँजी
१८. सदस्य बन्न कम्तीमा एक शेयर खरिद गर्नुपर्ने
१९. थप शेयर खरिद गर्न सक्ने
२०. शेयर फिर्ता वा हस्तान्तरण
२१. प्रवेश शुल्क

२२. कृत्रिम छेकबार नलाइने
२३. शेयर प्रमाणपत्र
२४. सदस्यको दायित्व सिमित हुने
२५. प्रारम्भिक साधारण सभा
२६. वार्षिक साधारण सभा
२७. विशेष साधारण सभा
२८. साधारण सभाको बैठक
२९. साधारण सभाको काम, कर्तव्य र अधिकार
३०. साधारण सभाको निर्णय अनिवार्य हुने
३१. गाउँ टोल उपक्षेत्रीय बैठकका
३२. गाउँ टोल उपक्षेत्रीय बैठकका कार्यहरु
३३. गाउँ टोल उपक्षेत्रीय बैठकको कार्यव्यवस्था
३४. सञ्चालक समिति
३५. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार
३६. समितिको बैठक
३७. लेखा सुपरिवेक्षण समिति
३८. उत्तरदायित्व शृंखला
३९. अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार
४०. व्यवस्थापकको नियुक्ति
४१. व्यवस्थापकको काम, कर्तव्य र अधिकार
४२. विशेष जिम्मेवारी
४३. कर्मचारीको नियुक्ति तथा सेवाका शर्तहरु
४४. संस्थाको कोष
४५. कोषको सुरक्षा
४६. कोषको उपयोग
४७. जगेडा कोष

४८. संरक्षित पूँजी फिर्ता
४९. लाभांश वितरण नगरिने
५०. जगेडा कोषमा रकम सार्नुपर्ने
५१. बचत सङ्कलनगर्न सक्ने नसक्ने
५२. बचत सङ्कलनमा सीमा
५३. ऋण दिन सक्ने
५४. ऋण प्रवाहमा सीमा
५५. ऋण बाहेकको प्रयाजनमा बचतको रकम लगाउन नहुने
५६. साधारण सभाको स्वीकृति लिनुपर्ने
५७. सदस्य केन्द्रीयता
५८. स्वार्थ बाझिने निर्णयमा सहभागितामा प्रतिबन्ध
५९. कर्मचारीसँगको कारोबारमा निर्बन्धन
६०. जोखिम मूल्यान्कन
६१. कारोबार नगरिने
६२. कारोबारको लेखा
६३. खाताबही
६४. आन्तरिक हिसाब जाँच
६५. वार्षिक हिसाब जाँच
६६. विद्युतीय प्रणालीको प्रयोग गर्दा जोखिम मुल्यान्कन गर्नुपर्ने
६७. अन्य आधारभुत कागजात
६८. एकीकृत सूचना प्रणालीमा आवद्धता
६९. दर्ता गर्ने अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारी बाट अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष प्रतिवेदन
७०. वित्तीय जानकारी एकाइमा प्रतिवेदन
७१. साधारण सभामा जानकारी गराउनुपर्ने
७२. हकवाला मनोनयन
७३. हक दावी वा नामसारी

- ७४. निर्वाचन
- ७५. सपथ ग्रहण
- ७६. एकीकरण वा विभाजन
- ७७. मध्यस्थता
- ७९. समानता र समता
- ८०. विनियम संसोधन
- ८१. साधारण सभाले कार्यविधि बनाउन सक्ने
- ८२. व्याख्या गर्ने अधिकार
- ८३. ऐन नियमावली सँग बाझिएकोमा अमान्य हुने ।

अनुसूची-११

(नियम १३ सँग सम्बन्धित)

विनियम संसोधन स्वीकृतिको तिन महले फारमको ढाँचा

संस्थाको नाम :

संस्थाको ठेगाना :

.....सहकारी संस्था लि.को विनियमलाई संसोधन गर्न बनेको
.....सहकारी संस्था लि.को विनियम

संसोधन गर्नुपर्ने	संसोधीत भएर हुने	संसोधनको कारण

सञ्चालक समितिका पदाधिकारीहरुको दस्तखत :

कार्यालयको छाप

स्वीकृत मिति :

दस्तखत :

स्वीकृत गर्ने पदाधिकारीको नाम :

स्वीकृत गर्ने पदाधिकारी को पद :

अनुसूची १२

चौमासिक विवरण चौमास भुक्तान भएको मितिले १५ दिन भित्र बुझाउनु पर्ने
(नियम ५५ को उपनियम २ को खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)

सञ्चालक समिति र लेखा समितिका पदाधिकारीहरुको शेयर, बचत र ऋणको विवरण
(प्रथम/दोस्रो/तेस्रो चौमासिक)

श्री दर्ता गर्ने अधिकारी ज्यू

सहकारी शाखा

इटहरी उपमहानगरपालिका

२०७... साल.....महिना सम्मको सञ्चालक समिति र लेखा समितिका पदाधिकारीहरुको शेयर बचत र ऋणको
विवरण पेश गरेको व्यहोरा अनुरोध छ ।

संस्थाको नाम :

सम्पर्क नं.

संस्थाको ठेगाना :

क्र.स.	नाम,थर	पद	स्थायी ठेगान	शेयर	बचत	ऋण	कैफियत
१							

दस्तखत

अध्यक्ष वा व्यवस्थापक को नाम, थर

संस्थाको छाप

(नियम ५५ को उपनियम २ को खण्ड (ख) सँग सम्बन्धित)

सहकारी संस्थाहरुले बुझाउनु पर्ने वार्षिक प्रगति विवरण फारम

आर्थिक वर्ष :

१. संस्थाको नाम, ठेगाना :

२. संस्थाको दर्ता नं.: मिति : दर्ता भएको कार्यालय :

३. संस्थाको उद्देश्य /कारोबार :

४. संस्थाको कार्यक्षेत्र :

५. शेयर सदस्य संख्या :

५.१. जम्मा :

५.२. महिला :

५.३. पुरुष :

६. लेखा परिक्षण सम्पन्न भएको पछिल्लो आर्थिक वर्ष :

७. लेखापरिक्षण गर्ने संस्था र व्यक्तिको नाम, ठेगाना :

लेखा परिक्षण गर्ने संस्थाको नाम, ठेगाना	लेखापरिक्षकको नाम	पारिश्रमिक	सम्पर्क नं.

८. संस्था आवद्ध रहेको संघ :

९. स्थायी लेखा (PAN)नम्बर :

१०. सञ्चालक समितिको संख्या क) महिला..... ख) पुरुष

११. सञ्चालक समितिको बैठक संख्या :

१२. सञ्चालक समितिको निर्वाचन भएको मिति :

१३. सञ्चालक समितिको पदावधी सकिने मिति :

१४. लेखा तथा सुपरिवेक्षण समितिको बैठक संख्या :

१५. कर्मचारी सम्वन्धि विवरण :

१५.१.१. कर्मचारीको संख्या

क) महिला :

ख) पुरुष :

ग) जम्मा :

१५.१.२. तालिम प्राप्त कर्मचारीको संख्या :

तालिमको नाम	कर्मचारिको संख्या	
	महिला	पुरुष

१६. प्रवन्धक वा व्यवस्थापन प्रमुखको नाम, ठेगाना र सम्पर्क फोन नं. :

क) प्रवन्धक वा व्यवस्थापकको नाम,थर

ख) प्रवन्धक वा व्यवस्थापकको ठेगाना :

ग) प्रवन्धक वा व्यवस्थापकको सम्पर्क नं

१७. कारोवारको विवरण :

१७.१. चुक्ता शेयर पुँजी रु :

१७.१.१. महिला सदस्यको शेयर पुँजी रु

१७.१.२. पुरुष सदस्यको शेयर पुँजी रु

१७.२. संस्थाको प्राप्त भुक्तानि र बाँकीको विवरण :

रकम रु.

क	गत आ.व.को अषाढ सम्मको तिर्न बाँकी ऋण	
ख	चालु आ.व.को अषाढ मसान्त सम्म लिएको कर्जा	
ग	चालु आ.व.को अषाढ मसान्त सम्म तिरेको कर्जा	
घ	चालु आ.व.सम्ममा कुल तिर्न बाँकी कर्जा	
ड	चालु आ.व. सम्ममा कुल तिर्न बाँकी कर्जा मध्ये भाखा ननाघेको	

	कर्जा	
च	चालु आ.व. सम्ममा कुल तर्न बाँकी कर्जा मध्ये भाखा नाघेको कर्जा	

१७.३. संस्थाको लगानी र असुली सम्बन्धि विवरण :

रकम रु

क	गत आ.व.को अषाढ मसान्त सम्म असुल गर्न बाँकी ऋण	
ख	चालु आ.व.को अषाढ मसान्त सम्म लगानी गरिएको कर्जा	
ग	चालु आ.व.को अषाढ मसान्त सम्म असुल गरिएको कर्जा	
घ	चालु आ.व.सम्ममा कुल असुल गर्न बाँकी ऋण	
ङ	चालु आ.व. सम्ममा कुल असुल गर्न बाँकी कर्जा मध्ये भाखा ननाघेको कर्जा	
च	चालु आ.व. सम्ममा कुल असुल गर्न बाँकी कर्जा मध्ये भाखा नाघेको कर्जा	
छ	चालु आ.व. सम्मको कुल कर्जा लागानी मध्ये महिला सदस्यलाई गएको कर्जा	

१७.४. संस्थाको वचत निक्षेप सम्बन्धि विवरण :

रकम रु

क	गत आ.व.को अषाढ मसान्त सम्मको बाँकी वचत निक्षेप	
ख	चालु आ.व. भरिमा संकलन गरिएको वचत निक्षेप	
ग	चालु आ.व. भरिमा फिर्ता गरिएको वचत निक्षेप	
घ	चालु आ.व.को अन्त्य सम्ममा वचत निक्षेपको दायित्व	
ङ	चालु आ.व.को अन्त्य सम्मको वचत निक्षेप मध्ये महिला सदस्य तर्फको जम्मा	

१७.५. आ.व.को अन्त्य सम्म अन्य संस्था/संघ/बैंक/अन्य निकायमा शेयर लगानी गरिएको

रकमको विवरण :

क्र.स.	संस्था/संघ/बैंक/अन्य निकायको नाम, ठेगाना	शेयर संख्या	शेयर रकम	कैफियत

१७.६. खरिद :

१७.७. उत्पादन :

१७.८. विक्री :

१७.९. नाफा नोक्सान :

१७.१०. हाल सम्मको जगेडा कोष रु :

१७.११. अन्य संघ, संस्था फर्ममा रहेको लगानी रु :

१७.१२. नगरपालिकालाई बुझाउनु पर्ने /बुझाएको अन्य कर, दण्ड जरिवाना, शुल्क आदि :

शिर्षक	रकम रु
बहाल कर	
..... कर	
.....दस्तुर	
.....जरिवाना	

१८.स्थिर सम्पत्तिको विवरण :

क) स्थिर सम्पत्तिको खरिद मुल्य :

ख) चालु आ.व.को अन्त्य सम्मको कुल ह्रास खर्च :

ग) स्थिर सम्पत्तिको खुद मुल्य :

१९. संस्थाको कार्यक्षेत्र भित्र वडागत सदस्य संख्या र कारोवारको विवरण

वडा नं.	सदस्य संख्या		कारोवार रकम	कारोवार प्रतिशत
	पुरुष	महिला		
वडा नं. १				
वडा नं. २				
वडा नं. ३				
वडा नं. ४				
वडा नं. ५				
वडा नं. ६				
वडा नं. ७				

वडा नं. ८				
वडा नं. ९				
वडा नं. १०				
वडा नं. ११				
वडा नं. १२				
वडा नं. १३				
वडा नं. १४				
वडा नं. १५				
वडा नं. १६				
वडा नं. १७				
वडा नं. १८				
वडा नं. १९				
वडा नं. २०				

१९.संचालक समितिको पदाधिकारीको विवरण :

क्र.स.	नाम,थर	पद	ठेगाना	सम्पर्क नं

प्रबन्धक/कार्यकारी प्रमुखको हस्ताक्षर

अध्यक्षको हस्ताक्षर

नाम, थर

नाम,थर

मिति :

मिति :

संस्थाको छाप

अनुसूची १४
(नियम ५५ को उपनियम (२) को खण्ड (ग) सँग सम्बन्धित)

मिति :-

विषय :- लेखापरिक्षक नियुक्तिको जानकारी ।

श्री दर्ता गर्ने अधिकारी ज्यू
इटहरी उपमहानगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
सहकारी शाखा
इटहरी, सुनसरी

यस संस्थाको आर्थिक वर्ष २०/को लेखापरीक्षण गर्न मिति २०/...../.....मा स्थित श्री.....लाई लेखापरिक्षकमा नियुक्ति गरिएको व्यहोरा जानकारी गराएको छु । नियुक्ति सँग सम्बन्धित तपसिल बमोजिमका कागजात यसै पत्र साथ संलग्न छन् ।

विगत तिन वर्ष यस संस्थाको लेखा परिक्षण गर्ने लेखापरिक्षकको नाम र ठेगाना :

क्र.सं.	लेखापरिक्षकको नाम, थर	ठेगाना	लेखापरिक्षक प्रमाण पत्र नं	सम्पर्क नम्बर

भवदीय,
दस्तखत
नाम
पद

तपसिल :

- १) विगत तिन वर्षमा नियुक्त लेखापरिक्षकको नाम, ठेगाना
- २) नियुक्ति तथा पारिश्रमिकका सम्बन्धमा साधारण सभाको निर्णयको प्रतिलिपी
- ३) लेखापरिक्षकको लेखापरीक्षण इजाजत पत्रको प्रतिलिपी
- ४) लेखापरिक्षकको कर चुक्ता प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपी
- ५) लेखापरिक्षकबाट प्राप्त लेखापरीक्षणमा नियुक्तिका लागि अयोग्य नभएको बेहोराको लिखित जानकारीको प्रतिलिपी ।
- ६) लेखापरिक्षको कार्यक्षेत्रगत शर्त सहितको नियुक्ति पत्र ।

अनुसूची १५

(नियम ५५ को उपनियम (२) को खण्ड (घ) सँग सम्बन्धित)

.....सहकारी संस्था लि.

इटहरी, सुनसरी

नवनिर्वाचित सञ्चालक समिति / लेखा सुपरिवेक्षण समितिका पदाधिकारी सदस्यहरुको व्यक्तिगत विवरण

निर्वाचन मिति :

कार्यकाल :

कार्यकाल सकिने मिति:

क्र.स.	सञ्चालक सदस्यको नाम, थर	ठेगाना	पद	बाबुको नाम	बाजेको नाम	पति वा पत्तिको नाम, थर	नागरिकता नं. र जारी गर्ने जिल्ला र मिति	सम्पर्क नं	सञ्चालक को फोटा

